

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 128 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Delo naše banovine

Zog. et zaseda banski svet, drugi pod sedanjim banom. To je prav za prav slovenski tečaj, katerega se udeležujejo zastopniki vseh pokrajin in vseh stanov, vsi so predavatelji in poslušalci obenem, sledi mu pa vsa dežela. Na teh zasedanjih se nam leto za letom odkriva vse mnogostransko življenje slovenskega naroda, iz poročil referentov kr. banske uprave izvemo, kaj se je v preteklem letu napravilo in kako se bo banska uprava v bodočem letu udeleževala, iz govorov banskih svetnikov pa izvemo, kaj bi bilo dobro napraviti in kje potrebe že tako vpijejo, da ni mogoče več odlašati. Med temi poročili referentov in svetnikov večkrat zija tak prepad, kakor je med dobro voljo in dejanskimi možnostmi, potrebe so večje kakor pa sredstva in pravice. Kljub temu pa ta zasedanja niso površna, iz vsakega poročila in iz vsakega govora moreš spoznati, da so se vsi resno pripravili, zato nam pa tudi podajajo popolno sliko položaja naše dežele in naroda v državi.

Komaj dobro leto je minulo, odkar je dravsko banovino prevzel pod svoje vodstvo dr. M. Natlačen, pa bo moral vsak resen in od politike nezastupljen opazovalec priznati, da njegova preizkušena delavnost tudi na tem polju ni ostala brez sadov. Mesto našega bana je častno, vplivno, in še — odgovorno, pa naj ga gledamo v luči preteklosti ali v luči sedanjosti in značilno je: kadar ljudska volja pride do izraza, prevzame to mesto dr. M. Natlačen, pa naj ga na to mesto postavi ali ljudstvo samo ali pa najvišji predstavniki države in ljudstvo to potrudi, kadarkoli se mu ponudi prilika. Njegovo ime je ozko povezano z našo samoupravo, s tisto, ki smo jo že imeli s tisto, ki jo v majhnih vzorcih kot dravska banovina še imamo, in s tisto, ki si jo želimo. Pod njegovim vodstvom nam tista palača na Bleiweisovi cesti vedno pokaže, kaj bi mi zmogli napraviti iz tega ozemlja in tega ljudstva, ako bi imeli — več oblasti in več denarja. Toda zdi se, da tisti zli duh, ki že skoro dvajset let tišči državo k tlom, še ni prišel do prepričanja, da bi bilo tudi za državo dobro, ako bi bila ta banovina, ki je na dveh straneh in nekaj kilometrov še na tretji obdana od meddržavnih meja, dobra t. j. z lastnimi žulji oskrbovana in ljudstvo v njej zadovoljno, ko bi videlo, da uživa sadove svojega dela. Imamo pa upanje — še v mnogo težjih časih smo ga imeli, da bo resnost prodrla in da tudi ta naš preljubi centralizem ne bo vedno tako centralističen, da bi pokrajinam prepuščal samo bremena, sredstva pa kljub vsem ugovorom osredotočeval v svojih rokah — takrat banski svet ne bo samo slovenski tečaj, ampak naš najbližji zakonodajalec in upravitelj.

Kljub tem okovim in kljub zelo omejenim in skromnim odmerjenim sredstvom pa je kr. banska uprava v preteklem letu pokazala silno delavnost in veliko gospodarnost, da je mogla s temi majhnimi sredstvi in ne bogve kaj samostojnimi pravicami tako poseči v razvoj dravske banovine, ki je bil še pred nekaj leti v zastoju. Le kdor se zaveda velikega pomena elektrike za podeželsko ljudstvo, bo mogoč spoznati, kako veliko delo je banovina napravila z elektrifikacijo Dolenjske. Vsi socialni reformatorji in vsi ljudski psihologi poudarjajo, da je luč treba napeljati na deželo, pa bo takoj veliko bolj prikopna. Tudi v našem javnem delu je ljubezen do luči že skoro tradicijska, saj imamo v celem že cele tri dobe, kakor je dejal ljubljanski župan g. dr. Adlešič, v katerih se največ storilo za elektrifikacijo podeželja, prva pod pok. Lampetom, druga v oblasti samoupravi, tretja sedanje delo banovine, obakrat je bil na čelu našega samostojnega dela g. ban dr. Natlačen. Iz banovega govora prvi dan zasedanja smo videli, da to delo v bodočnosti ne bo prav nič počivalo, ureditev razmerja z velenjsko elektrarno in skupna akcija bana dravske in savske banovine — vse to bo v neprecenljivo korist prebivalstvu, čeprav se je bo morda popolnoma zavedlo šele takrat, ko se docela odvali petrolejka. — Prav tako uspešno je banovina poseljala tudi na druga polja in pospeševala ljudsko delavnost, zato je pa tudi banovina edino upanje v vsaki potrebi. Kmetijstvo, zdravstvo, javna dela, socialno skrbstvo, z aprilom letošnjega leta pa še ljudsko šolstvo — vse to je v skoro izključni meri padlo na breme banovine in hoče biti urejeno zgolj z njenimi dohodki in močmi. Res je, da ima tudi država to skrb, toda država jo ima za vse svoje ozemlje in kaj rado se zgodi, da nas prezro in zopet mora banovina priskočiti na pomoč. Če premislimo, da je pri nas 615 km državnih cest, banovinski pa 4119, potem si lahko mislimo, kdo vzdržuje večji del cestnega omrežja, potem tudi lahko razumemo, zakaj se je kr. banska uprava čutila prisiljena, da je 32,5 odstotkov vsega proračuna namenila javnim delom.

Ob takih potrebah je seveda samo s skrajno varčnostjo in gospodarnostjo mogoče kaj doseči. Tudi v tem oziru bo naša banovina odnesla najbolj prvo nagrado med vsemi ostalimi banovinami v državi. Osebnih izdatki obsegajo le 19 odstotkov vsega proračuna (lansko leto so znašali še 21 odstotkov). Če pri Delavski zbornici, ki je socialna ustanova in socialnost tudi strokovno goji, izdatki za osebje obsegajo skoraj 31 odstotkov vsega proračuna, potem se pač ne moremo ubraniti vtisa, da je ban dr. Natlačen zanesel na banovino veliko resnost in načrt, da vsak izdatek služi kolikor mogoče pozitivnemu delu. Bolj mirno bo davkoplačevalec gledal bansko upravo, ki razdeljuje njegove doklade, kakor pa delavce svojo stanovsko zbornico, kjer se toliko odtrgljajev omane za osebne izdatke. Zaveda se, da se banovina resno trudi odpočiti vsem našim gospodarskim in kulturnim nedostatom, ki je seveda prodrila tudi v javnost, kar ima ugodne posledice za splošni mir, za katerega so ponekod tako v skrbah. Občinske volitve so bile v 379 občinah, proti nim je bilo vloženih 59 pritožb, pa jim je sodišče ugodilo samo v 5 primerih — to je pač zadosten dokaz, da so se politični nasprotniki sedanje upravne oblasti pritožili za vsako malenkost,

„Balkanski sporazum bo ščitil balkanske meje in evropski mir“

„Sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo je v popolnem soglasju z balkanskim paktom“ (METAXAS)

Atene, 16. febr. AA. Atenska agencija poroča: Sredi je bila v hotelu »Velika Britanija« gala večerja na čast udeležencev konference držav balkanskega sporazuma. Ob koncu večerje je imel predsednik vlade Metaksas tole zdravico:

V posebno čast in zadovoljstvo mi je, da lahko pozdravim odlične zastopnike treh prijateljskih in zavezniških držav in da jim želim v imenu kr. grške vlade najpriskrnejšo dobrodošlico. Drugič se sedaj v mestu, ki ima za zaščitnico boginj čistega razuma, zbirajo člani balkanskega sporazuma. Naša navzočnost tukaj poudarja ves politični značaj te ustanove miru. To je najboljša definicija pakta, ki smo ga podpisali dne 9. februarja 1934.

Naše štiri države so združile svoje štiri svobodne volje in vse svoje napore, da ščitijo ne samo naše skupne balkanske meje, ampak da služijo splošni stvari miru. Veže pa jih najbolj skupna vdanost ideji miru. V popolni enakopravnosti smo se pogajali in sklenili ta pakt. Skupne so naše odgovornosti in naše prednosti.

Globoko sem prepričan, da ne bomo nikdar prišli v položaj, da izvajamo svoj sporazum. Vem, da izražam našo skupno željo, ko izjavljam, naj tudi drugi podpro naše delo za mir, ki ga še nismo dovršili. Prehodili smo že dolgo pot in mi smo ponosni na to, da je pot, ki smo jo prehodili, že polna podobnih uspehov. Ugotavljam tudi, da po početkih sedaj nihče več ne pobija dragocenega dela, ki ga naš organizem daje splošni varnosti. Ni potrebno, da bi poudaril, da je to zelo važen politični dogodek, ko se balkanski narodi razvijajo v miru in slogi, zahvaljujoč se politični zrelosti in realističnemu duhu naših narodov na ozemlju, ki se je prej smatralo za najnevarnejše ozemlje v Evropi.

Važno je tudi, da naglasim, da smo mi smatrali pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki je bil podpisan dne 21. januarja 1937 v Beogradu, kot napoved boljše bodočnosti ne samo med Bolgarijo in Jugoslavijo, ampak med vsemi balkanskimi državami. Zato je Grčija pristala na ta pakt, ki je v popolni harmoniji z balkanskim paktom in ki ne more prav nič oslabil tega pakta. Menili smo, da ta pakt pomeni začetek popolnega in definitivnega sporazuma, ki ga tako živo žele vse države balkanskega sporazuma. Sporazum med vsemi balkanskimi državami, to je tisto, kar vsi tako iskreno želimo in zato se ne bomo ustrašili nobenega truda, da ga ustvarimo, ker menimo, da je brezpogojno potreben za srečo naših narodov, ki so prehodili toliko izkušenj v preteklih borbah. V to verujemo, ker vemo, da je mogoče pod pogojem, da vse vodi ista dobra volja. Mi upamo, da je ta dobra volja že pri vseh. Mi pa to tudi hočemo zaradi tega, ker hočemo vse svoje sile z ambicijo postaviti v službo sodelovanja in zaupanja med vsemi balkanskimi državami s ciljem, da zaščitimo in konsolidiramo in ohranimo mir, ki sloni na enakosti vseh in medsebojnem spoštovanju, ki edini lahko zavaruje napredek naših narodov.

Mi, ki smo preživeli grozote vojne, hočemo svojim otrokom prihraniti bedo nove vojne, katere strahote bi bile hujske kot kdaj prej. Mi jim hočemo zavarovati bodočnost in jih osvoboditi novih težav in novih bolečin.

Toda mi se tudi zavedamo žrtve in veličine mrtvih, ki so storili svojo dolžnost in ki so jo oni naložili našim državam. V popolni zavesti te naše dolžnosti moramo izjaviti svojo trdno odločnost, da zaščitimo spoštovanje pogodb, ki branijo teritorialni red na Balkanu. Na Balkanu je dovolj prostora, da lahko vsi njegovi narodi živijo v razvoju in napredku na jasni vedrini konstruktivnega miru. Naj bi vsi narodi imeli zmeraj v mislih besede slavnega francoskega državnika, ki je rekel, da se veličina države ne meri po prostornini, ampak po veličini duše kakega naroda.

Nato je Metaxas nazdravil romunskemu kralju, Kemal Atatürku, kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu in članom namestništva Jugoslavije kakor tudi dr. Stojadinoviču, ki je priredil banket.

kjer jim je količkaj kazalo, obenem pa je tudi dokaz, da je ta upravna oblast sama nerednosti ali kakšne sile nad ljudstvom ne trpi, da sodišče pritožbe lahko v večini primerov zavrne.

Ako pregledamo in premislimo vse delo naše banske uprave, in ga primerjamo s poročili in prošnjami banskih svetnikov, se ne moremo ubraniti vtisa da kr. banski upravi dravske banovine ne manjka drugega kot — oblasti in denarja. Oblast in denar — to je samouprava! Vsa oblast in ves denar — to je svobodna in samostojna uprava, oblast razpolagati s svojim denarjem po zahtevah svojih potreb — to je pa samouprava. Če banski svetnik na zasedanju potoži, da se tu in tam v njegovem kraju kaj izpremeni v upravnem ali v šolskem ali v drugem oziru, ne da bi on za to kaj vedel, je to pač dokaz, da upravna oblast ni dolžna svoje pravice deliti z banskimi svetniki. Kljub temu pa zasedanja ne odrekamo pomena, ker je to zbor zrelih mož, ki z banom na čelu premišljujejo in se posvetujejo, kako naj bi se ta skromna sredstva uporabila, da bo deželi v čim večji prid. Želja nas vseh pa je, da se ta slovenski tečaj, ki nas do podrobnosti seznaja s slovenskimi razmerami, čim prej izpremeni v —

Dr. Stojadinovič pri kralju

Atene, 16. februarja. AA. Atenska agencija poroča: Kralj Jurij II. je danes ob 11 sprejel v avdijenci predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča. Ob 11.30 je pa sprejel turškega zunanjega ministra dr. Ruždija Arasa; ob 12.30 romunskega zunanjega ministra g. Antonescuja.

Atene, 16. februarja. AA. Atenska agencija poroča: Danes ob 11 so člani tujih delegacij na konferenci Balkanske zveze položili vence na spomenik Neznane junaka. Vsaka delegacija je položila svoj venec. Bataljon vojaštva z godbo na čelu je izkazal čast.

Kaj pravi grški tisk

Atene, 16. februarja. Atenska agencija poroča: Vsi listi priobčjujejo bogato ilustrirani cele strani obema konferencama, svetu Balkanske zveze in zvezi Balkanske tiska. Komentari kažejo optimizem, ki so ga včeraj potrdile zdravice grškega ministrskega predsednika g. Metaxasa in predsednika ugoslovanske vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča.

Kontrola španske obali sklenjena

Diplomatski poraz Sovjetov

Nevarnost mednarodnih zapletljajev zaradi Španije odstranjena

London, 16. februarja. Po štirih mesecih neplodnega prerekanja je mednarodni odbor za varstvo nevtralnosti v španski državljanski vojni prišel do končnih pozitivnih sklepov. Na veliko začudenje je dala iniciativo za ta nepričakovan rezultat Italija. Ker se je na prejšnjih sejah odbora Portugalska z vso odločnostjo upirala mednarodni kontroli svoje meje napram Španiji, je sovjetski poslanik Majski to izrazil, da je tudi on v imenu svoje vlade stavljal pozitivnim sklepom odbora na pot vedno nove težave.

Kaj je nameravala sovjetska Rusija

Sovjetska Rusija je namreč predvsem hotela izločiti mednarodne kontrolorje, ki bi jih imenovala Italija, Nemčija in Portugalska, ter je zato predlagala, da se morejo imenovati samo taki nadzorniki, ki bi dobili pristanek vseh velesil, ki bi sodelovale pri mednarodni kontroli španskih meja. Nadalje je sovjetska Rusija stremela za tem, da bi špansko obal nadzirale mednarodno brodovje, tako da bi sovjetska Rusija mogla interverirati, kjerkoli bi smatrala za potrebno, dočim so ostale velesile zavzele stališče, da se španska obal razdeli v cone in da se posamezne cone postavijo vsaka pod nadzorstvo brodovja ene same velesile.

Nepričakovan nastop Italije

Ker odbor zaradi tega ni prišel do nobenih sklepov, je grozila nevarnost, da se mednarodni položaj nevarno posuši. Zdi se, da je francoska vlada, ki stoji pod hudim pritiskom leve, zagrozila, da bo posegla aktivno v španske dogodke, ako odbor ne bi prišel do nobenega rezultata. Vozel je razsekala nenadoma Italija in njen poslanik Grandi je na seji odbora 15. t. m. v daljšem govoru izjavil, da Italija odklanja vsako odgovornost za posledice, ki bi v mednarodnem položaju nastale, ako bi odbor ne sklenil učinkovite kontrole nad špansko obalo in če ne bi države prepovedale vsakega nabiranja prostovoljcev za Španijo. Dolžil je sovjetsko Rusijo, da je kriva za vlačevanja, glede Portugalske pa je dejal, da je v samoupravo. V njej bomo šele v polni meri mogli pokazati ljubezen do naše zemlje in ljudstva.

posebnem položaju, katerega je treba vpoštevati. Kot datum, katerega naj bi stopile odredbe glede nevtralnosti v španski državljanski vojni v veljavo, je predlagal 20. februar. Predstavnik Nemčije se je takoj pridružil Grandiju, istotako Belgija, Češko-slovaška in Švedska. Zastopnik Francije, poslanik Corbin, ki se je bil pravkar vrnil iz Pariza, kjer je imel važen razgovor z Blumom, je že imel v žepu izjavo Francije v tem smislu, da Francija dela za eventualni končni neuspeh odbora za nevtralnost odgovorno Italijo, Nemčijo in Portugalsko, in da si Francija za ta slučaj pridruže v španski zadevi vso svobodo postopanja. Po Grandijevem nastopu, ki je pomenil le spreteti taktičen umik, je seveda Corbin izjavil, da se italijanskemu predlogu brez vsakih pridržkov o polnosti pridružuje. Zaradi spretnega italijanskega manevra je moral tudi sovjetski poslanik Majski pustiti pasti vse prejšnje pomisleke Rusije ter izjaviti, da se spričo Grandijevih predlogov sovjetska Rusija odreka svojemu načrtu, da bi se v svrhu kontrole španske obale ustanovilo mednarodno brodovje.

Ako uzamete Aspirin

Vam more pomagati pri prehlajenju, gripi, reumatizmu

toda pazite na Bayer-jev križ!

Oglaš. je registr. pod št. št. 1563 od 27. XI. 1936.

»Proiat pravi, da bo Balkanska zveza izšla iz sedanje konference še bolj okrepljena in bo razširila svoje miroljubno delovanje na vso nemirno Evropo.

»Eleftron Vimač pravi, da je nekdanjih trenj konec in na njihovo mesto je stopilo čustvo solidarnosti in duh sodelovanja, ki se bo vse bolj in bolj razvijal.

»Helenikom Melon pravi, da bo konferenca Balkanske zveze dosegla svoje plemenite cilje. Dokaz je sodelovanje, ki je tako očitno in iskreno med štirimi državami, katerih zastopniki so včeraj postavili miroljubno delovanje konference na neomajno osište.

Atene, 16. februarja. AA. Atenska agencija poroča: Včeraj so na seji sveta Balkanske zveze razpravljali o mednarodnem položaju in o položaju Balkanske zveze. Danes se je debata nadaljevala in bo zasedanje trajalo do jutri zjutraj. Po zadnji seji bo izšel komunike, ki bo orisal uspehe zasedanja.

Bukarešta, 16. febr. AA. Rador: Pooblaščen smo, da odločno demantiramo vse vesti o krizi vlade. Te vesti so brez vsake podlage.

Sklepi mednarodnega odbora

Nato je odbor za varstvo nevtralnosti v španski državljanski vojni sklenil sledeče:

1. da morajo začeti od 20. februarja vse države ukreniti vse potrebno, da preprečijo v svojih mejah nabiranje prostovoljcev in njihov odhod v Španijo;
2. da mora, počenši z istim dnem, stopiti v veljavo nadzorstvo ob vseh španskih mejah na morju in na kopnem;
3. da mora 6. marca začeti ves aparat ob vseh španskih mejah učinkovito funkcionirati.

Na prihodnjih sejah odbora se bodo določile posebne cone za nadzorstvo posameznih brodovij velesil in za posebne kontrolorje, ki jih bo vsaka velesila imenovala, ki bodo nadzorovali španske meje na kopnem, to je napram Franciji in Portugali. Portugalska je sprejela prvo točko glede prostovoljcev, glede ostalih dveh točk pa se bo lord Plymouth razgovarjal s portugalskim poslanikom, da se kolikor mogoče vpoštevajo posebne želje Portugala. Načeloma pa se ne bo na sprejetih sklepih ničesar izpreminjalo.

Odločna grožnja Francije Spreten umik Italije

Ako bodo vse velesile lojalno izpolnjevale sprejete obveznosti, se lahko reče, da je od današnjega dne odvrnjena vsaka nevarnost, da bi državljanska vojska na Španskem povzročila kakšno mednarodno zapletljajev. Brez dvoma je vplivala na sklep odbora odločno grožnja Francije, da bo prišla aktivno rdečim na pomoč, ako se odbor ne bi odločil za pozitivne sklepe glede varstva nevtralnosti. V Londonu trdijo, da je Francija bila že trdno določena, da pošlje v Španijo dve diviziji, da napravi državljanski vojni konec, seveda v prilog rdeči Valenciji. Italija se pa zdaj ponosa s tem, da je s spretno potezo preprečila namero francoske Ljudske fronte, da oklevanje odbora izrazi za pritisk na francosko vlado, da oklevanje odbora izrazi za pomoč rdečim, ki jih železni obroč generala Franca vedno bolj stiska v smrtonosnem objemu. Na vsak način pa pomenijo sklepi odbora za nevtralnost hud diplomatski poraz sovjetske Rusije, ki se pozitivnim sklepom odbora ni protivila iz stvarnih razlogov, kakor

Odmev Schuschniggovega govora

Dunaj, 16. febr.

Austrija hoče biti prijateljica z vsemi

Senzacija, ki jo je povzročil govor avstrijskega zveznega kanclerja Schuschnigga preteklo nedeljo, je danes že manj učinkovita in komentariji bolj trezni, nego so bili prve dni. Francoski desničarji so seveda takoj pograbil Schuschniggove izjave, iz katerih se da z lahko sklepati, da bi oni radi videli na čelu Avstrije zopet Habsburžane, in so dali izraza svojemu davnemu mnenju, da bi bilo to koristno za Francijo, ker bi se na ta način Avstrija od Nemčije popolnoma osamosvojila, dočim so francoski levičarski listi Schuschnigga opozorili, da bi bilo veliko bolj pametno nego restavracija Habsburžanov, če bi se njegov režim spoprijaznil z marksisti in avstrijski režim z njimi okrepil. Vendar pa so francoski listi tako z desne kakor z leve Schuschniggovemu govoru očitno pripisali več važnosti v mednarodnem oziru, nego jo v resnici ima, in eiser so nekoliko precenjevali tudi besede, ki jih je naslovil na Nemčijo. Schuschnigg je pač hotel pokazati, da Avstrija od Nemčije nikakor ni za vsako ceno odvisna, pa da se tudi noče pridružiti kakšnemu italijansko-nemškemu bloku ter si hoče ohraniti svoje prijateljske zveze ne samo s Francijo in Anglijo, ampak tudi s Prago in Belgijom, ki ju je izrečno omenil. V ostalem pa bo avstrijska zunanja politika ostala zvesta tako rimskim protokolom kakor prijateljskemu dogovoru s Nemčijo od 11. julija lanskega leta, in bo tudi ostala zvesta nemstvu, seveda pod pogojem, da Avstrija ostane neodvisna. Avstrijski državni kancler torej ni povedal ničesar novega in zato tudi rajbovski komentariji zaradi tega dela Schuschniggovega govora niso posebno vznemirjeni.

Kanclerjeve simpatije za „častile starine“

Pač pa se vsi sprašujejo, čemu je dal kancler zopet izraza svojim simpatijam do habsburške restavracije. Pomirjevalno je pač vplivalo, da je podaril, da more o spremembi državne oblike odločevati le ljudstvo (po plebiscitu), kakor to določa ustava, pri čemer pa je pozabil, da je to vprašanje tudi vprašanje velesil in sosedov Avstrije. Odločitev pa, kdaj in kako naj bi se ljudstvo glede tega vprašalo, si pridržuje kancler sam. Tudi je legitimisti, to je prišaste Otona Habsburškega, opozarjal, naj ne šarijo preveč po inozemstvu in doma, ker vprašanje restavracije zaenkrat ni aktualno in bi povzročalo samo nepotrebne in nevarne spore. Če je pa bila taka izjava eplobo potrebna, to je drugo vprašanje, ker ima pač ravno Schuschnigg toliko avtoritete, da legitimistično propagando združuje v tistih mejah, v katerih je bila in bo brezpomembna, dočim njegove izjave v tej zadevi kljub vsem njegovim pridržkom vzbujajo povsod le sum, da bi le

Dunajska vremenska napoved: Milo vreme v nižinah, dež, v višinah sneg.

Belgijski socialisti proti ljudski fronti

Bruselj, dne 15. februarja.

Minister za zunanje zadeve, socialist Spaak se je v Engisu odločno izrazil proti vsaki obliki ljudske fronte. Kakor znano, je Vandervelde mislil ljudske fronte naklonjen. Mnenja je le, da sanja še ni prišel čas, ker je odklanjajo krščanske delavske organizacije. Sicer pa voditelj socialistov Vandervelde ni proti temu, da se vzdržujejo gotovi stiki s komunisti. Docela drugače naziranj je Brunfaut, ki agitira za ljudsko fronto in ki neprestano poziva na skupen boj s komunisti proti konservativcem, proti vladi in zlasti proti krščanskim demokratom. Spaak, ki je že večkrat poudaril svoje odločno stališče, da socialisti ne morejo s komunisti, je v nedeljo v daljšem govoru preciziral svoje stališče.

Socialistično-komunistična fronta, tako je izvajal, bi bila za delavsko stranko nesreča. Čeprav se morda ideja čustvom prilaga, moramo vedeti, da je nevarna utopijska, kakor hitro mislimo na njene učinke. Vem, da boste prišli s francoskim zgledom. Toda brez radikalov ni mogoča vlada Bluma, ker bi bila v manjšini. Pri nas pa govorite, tako je rekel Spaak, da delavstvo zahteva socialistično-komunistično skupno fronto, ki naj prevzame oblast v Belgiji. Kaj bi taka fronta politično predstavljala? 73 socialistov in 9 komunistov, to je skupaj 82 poslancev proti 202, kar gotovo ni večina. Da bi nas podpirali liberalni demokrati, ali pa krščanski demokrati, ni misliti,

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Portugalska, ampak zato, ker je na vsak način hotela ohraniti sebi popolno svobodo, da podpira z ljudmi in orožjem rdečo vlado v Valenciji.

Hvala Bogu!

»Daily Herald« z zadovoljstvom ugotavlja, da je po celih dveh mesecih jalovih razgovorov vendarle prišlo do končnih sklepov. List pravi, da je to samo relativen uspeh, ker so države, ki se vmešavajo v špansko državljansko vojno, porabile ta dva meseca otepanja prazne slame v Londonu, za to, da so lahko poslale dovolj prostovoljcev na Španjo. Ni izključeno, pravi list, da Mussolini že tako ali tako misli, da je poslal generalu Francu zadosti podpore, in da bi tudi brez tega sklepa prenehal pošiljati čete na španjo. Na drugi strani pa se nihče ne bo čudil, pravi list, če bodo doleteli, o stopijo v veljavo londonski sklepi, prihajale v Cadiz in v Malago še novi transporti. Vzlic temu, meni list, bi pa ta prepoved, ki smo jo doživeli s tako žalostno eromotno zamudo, utegnili še nekaj koristiti.

»Figaro« pravi: Morda bi nas zadržanje Italije nekoliko presenetilo, če ne bi vedeli, da je Francija pred kratkim v Rimu dala razumeti, da smatra italijansko prodiranje na Španjo prav tako nevarno za svojo varnost, kakor nemško prodiranje v Španski Maroko.

Francija že izvaja kontrolo

Pariz, 16. febr. b. »Matine« poroča, da je francoska vlada že pričela s izvajanjem ukrepov v zvezi s sklepom londonskega neutralnega odbora. Ponoči pričakujejo iz Bayonne prihod močnih oddelkov mobilne garde, ki bodo zasedli vso francosko mejo napram Španiji, važne prehode pa bo zasedla francoska redna vojska.

rad videl, če bi v Avstriji zopet zmoglo to, kar je imenoval »stara tradicija«.

Schuschnigg odklanja posebno narodnosoc. organizacijo

Bolj nego zaradi teh Schuschniggovih simpatij do »stare tradicije« je povzročilo v Nemčiji veliko nevoljo stališče, ki ga je Schuschnigg zavzel glede nemškega socializma v Avstriji sami. Nedavno so namreč avstrijski narodni socialisti oziroma fašisti, na čelu katerih so osebe, ki sedijo na važnih mestih avstrijske državne uprave, predložili kanclerju prošnjo, da dovoli v smislu prijateljskega pakta z Nemčijo posebno organizacijo, tako zvani »Deutsch-

sozialer Volksbund«, kar pa je Schuschnigg v svojem govoru sedaj gladko odklonil, rekod, da ima samo »Vaterländische Front« pravico, tvoriti politično pravico Avstrije na podlagi avstrijske samostojnosti in majake krščanske strokovne ustave. Ker je Schuschnigg obenem — odločno zavračajoč seveda komunizem — dal rahlega izraza svoji želji, da bi delavstvo aktivno sodelovalo pri obnovi Avstrije na podlagi domovinske fronte, s čemer je seveda mislil zmerne markiste, so rajbovski listi tem bolj zagrenjeni in kanclerju očitali, da mu je marksizem ljubši od nemškega patriotizma. Zato se more zaenkrat reči samo to, da je Schuschniggov govor vplival na razmerje med Avstrijo in Nemčijo precej v negativnem smislu, kar seveda tisk zapadnih velesil registrira z umevnim zadovoljstvom. Italijanski tisk o Schuschniggovem govoru zaenkrat ne piše veliko, oziroma ga ne komentira, kar je gotovo tudi značilno.

Seja skupščine

Interpelacije JNS odklonjene

Belgrad, 16. febr. m. Na današnji seji skupščine, ki so ji prisostvovali vsi v Belgradu se nahajajo ministri z notranjim ministrom dr. Korošcem na čelu, je bil po sprejetem zapisniku poročan ukaz kr. namestnikov o postavitvi notranjega ministra dr. Antona Korošca za namestnika predsednika kr. vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića za časa njegove odsotnosti iz države.

Zatem je bilo sporočeno, da je poslanec Joca Georgijević (Narodni delovni klub) vložil zakonski osnutek o podriavljenju tovarna spirita in uvedbi monopola na spirit. Ker je poslanec zahteval nujnost, je dobil besedo. Za njim je govoril finančni minister dr. Letica. Izjavil je, da je zakonski osnutek Georgijevića zelo zanimiv, nujnosti pa da ne more sprejeti, ker se s tem vprašanjem bavi tudi že vlada in je radi dejstva, da posega to vprašanje globoko v narodno-gospodarske interese, posebno pa v državne in samoupravne finance, potrebno, da se mu posveti vsa pozornost in vestno proučevanje. Nujnosti ni sprejela tudi ne skupščinska večina.

Nato je govoril dr. Vaso Jovanović (JNS) o tiskovnem zakonu. Dr. Jovanović je obrazložil tozadevno resolucijo, nakar je dobil besedo minister pravde dr. Subotić, ki je v imenu vlade izjavil, da resolucijo odklanja. Sporočeno je bilo tudi, da je poslanec Mravlje s tovariši vložil interpelacije na posamezne ministre glede obnove stare Kmetijske družbe v Ljubljani. Vse interpelacije, za katere so posamezni poslanci, predvsem Mravlje in tovariši zahtevali nujnost, so bile odklonjene.

Prešli so nato na dnevni red, na pretres treh konvencij, ki jih je predložila kr. vlada. Po govoru poročevalca odbora Zarka Tomaševića je skupščina vse tri konvencije sprejela. S tem je bil današnji dnevni red izčrpan. Prihodnja seja bo

jutri dopoldne ob 9. Na vrsti je pretres proračuna v načelu. Ekspozice bo imel finančni minister dr. Letica. Kot glavna govornika bosta pri načelni debati nastopila v imenu kluba JRZ Gavrilović, v imenu kluba vladne večine pa Mahnič.

Za naše združništvo

Belgrad, 16. februarja. AA. Poslanec Života Milanović in njegovi tovariši so predložili predsedstvu finančnega odbora amandman, po katerem naj pride v finančni zakon tole:

Domači odmevi

Zasluge „naprednih in nacionalnih ljudi“

»Jutro« ni zadosti, da se je s svojim člankom, v katerem je pripisalo vse zasluge za kulturo in civilizacijo Slovencev »naprednim in nacionalnim ljudem«, posebno pa onim iz »Jutrovega« tabora, nesmrtno osmešilo. V nedeljo 14. februarja nadaljuje svoj register naprednih zaslug za lažnivo predpostavko, da mora »Slovenec« odgovarjati zato, ker je le-ta »zopet enkrat monopoliziral vse kulturne pridobitve našega naroda za sebe«. Resnica je seveda nasprotna, ker je »Slovenec« sam odgovarjal na nesramno »Jutrovo« trditve, da sta kultura in civilizacija Slovencev skoro izključno zgrajeni na delu »naprednih in nacionalnih ljudi«. Toda laž »Jutra« od nekdanj nič ne ženira in zato lahko gremo preko tega. Ugotavljamo samo, da je »Jutro« pripisalo »naprednim in nacionalnim ljudem« tudi zasluge za skakalnice na Planici, o kateri nam športni krogi sporočajo, da imajo zanjo vso zaslugo — Norvežani, ki so sicer tudi napredni in nacionalni ljudje, nikakor pa ne v »Jutrovem« smislu. V svojem nedeljskem uvodniku zbuja »Jutro« iz groba tudi našega najsamostojnejšega in najkritičnejšega duha, Levstika, katerega prisvaja svojemu taboru, dasi so nam Prijatelj in za njim drugi dokumentarčno povedali, kako ga niso preganjali takratni duhovniki, kakor »Jutro« trdi, ampak sami napredni in nacionalni ljudje s političnim vodstvom narodne in napredne stranke ter »Slovenskega Naroda« na čelu in ga gmotno uničevali — saj so mu oni rezali kruh. Tudi Cankarja zastoji kliče »Jutro«, da bi prišel o kulturi naprednih in nacionalnih ljudi, ker pač nihče ni tako ostro bičal in šibal nekulturnosti, omejenosti in ozkoscenosti naprednih in nacionalnih krogov, kakor ravno ta naš pisatelj. Če omenja »Jutro« Miho Vošnjaka kot očeta slovenskega združništva, pa ne bi smelo pozabiti, da so ravno prvaki »Jutra« bili tisti, ki so združništvo temeljito zavozili, saj ni treba, da bi obujali tozadevne spomine pred vojno, ki gotovo tudi »Jutru« ne bi bili ljubi. Kar pa se tiče dr. Kreka, mu je pa ravno vodja »narodnih in naprednih ljudi« metal polena pod noge in »Slovenski Narod« mu je z mladino vred pri tem delu pridno pomagal ter napadal in blatil duhovščino zaradi njenega delovanja v konsumih. O Rdečem križu in Jadranski straži, oziroma vlogi jugoslovenskih naprednih ljudi v teh organizacijah pa je bolje, da ne govorimo. Če pravi »Jutro«, da se je Ciril-Metodova družba kakor ptič Feniks prerodila, ko so jo zavajevali svobodomiselni mladinci, je res ravno nasprotno da se je takrat zavzelo vanjo najzagrizenejšo strankarstvo, kar narodni kulturi gotovo ni koristilo, saj so »Jutrovci« s tem odbili ogromno večino slovenskega ljudstva. Sploh se je vsako narodno in kulturno delo pri nas izkazalo, kakor hitro so ga monopolizirali gospodje, ki jim je bila prva in edina točka narodnega programa farska gonja, in na vso našo kulturo se je vlegel svinčen oblak, ko se je začela razgrinjati po Sloveniji »Jutrova« kultura.

„Jutro“ in „najbogatejša banovina v državi“

»Jutro« je v veliki zadregi, ker je poslanec Sekula Zečević v narodni skupščini smatral za potrebno, zaleteti se v Slovenijo, ki se po oktroirani ustavi imenuje dravska banovina, in jo označiti kot »najbogatejšo banovino v državi«, ki da ni samo zato, da pošilja drugim banovinam slovensko uradništvo, ampak v prvi vrsti zato, da iz svojega bogastva pošilja v Belgrad še več denarja, nego ga itak že mora. Sekula Zečević je namreč odličan član JNS in zato glavnemu glasilu te stranke ni prijetno, da je Zečević povedal o naši banovini mnenje, ki ga ima o njej JNS. Radi tega skuša »Jutro« tega velikega jugoslovenskega unitarce napravigovati, češ da je pač govoril kot poslanec najsiromušnjega dela države, Sandžaka, čeprav je njegova trditve o bogastvu Slovenije, kakor se »Jutro« izraža, »netočna«, »Slovenec« pa dolži, da »hujska in kleveta JNS«, čeprav je povedal »Slovenec« samo to, kar je Zečević v skupščini res izjavil in kar »Jutro« samo označuje vsaj kot netočno. To ugotavljamo zaradi tega, ker se iz tega »Jutrovega« zagovora jasno vidi, da mu je gospod Zečević na vsak način ljubiš ko — dravska banovina. Temu ni treba ničesar dodati.

Velika tatvina

Danes popoldne se je pripetila v Mariboru velika in nenavadna tatvina. Trgovci z usnjem in čevljarstvi potrebščini Viktor Kost, ki ima svoj trgovino na Kralja Petra trgu 9, si je ob treh popoldne pripravil znesek 24.000 Din za izplačilo kož. Denar je imel na trgovski mizi pred seboj, ker pa je v tem trenutku nastal v trgovini naval kupcev, je čisto pozabil nanj. Okrog 5 popoldne pa je s strahom opazil, da je denar zmanjkal. Preiskal je takoj vso trgovino, pa o denarju ni bilo ne duha ne sluha.

Določila čl. 34 in 35 uredbe o prilagoditvi zakona o kmetijskem kreditu z dne 12. junija 1925 zakona o PAB-u z dne 6. aprila 1929 s spremembami in dopolnili z dne 25. februarja 1930 in 27. marca 1931 ter zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929, in čl. 52 zakona o PAB-u z dne 16. aprila 1929 s spremembami in dopolnili z dne 25. februarja 1930, naj se razširijo tudi na vse druge gospodarske zadruge in njihove zveze, če so članjene v glavni Zdrudni zvezi kraljevine Jugoslavije.

Drugi amandman iste skupine poslancev se glasi: Čl. 1 odst. 3 obrtnega zakona naj se takole spremeni: 3. Gospodarske zadruge, ki delujejo samo s svojimi člani, ne dele svojih rezerv med člane in na deleže ne plačajo večje obresti od 6 odstotkov, ne spadajo pod določila obrtnega zakona. Sklep o registriranju zadruge daje pravico zadruzi, da lahko izvršuje vsak neprepovedan gospodarski posel.

Tretji amandman istih poslancev se glasi: Za druge in njihove zveze, ustanovljene po združnih zakonih, so oproščene pristojbin za pisemske pošiljke (navadne, priporočene, pospešene in denarne) tako v medsebojnem prometu kakor v prometu z državnimi in samoupravnimi oblastmi in ustanovami. Plačila poštinih pristojbin se oproste po uredbi o oprostitvi poštinih pristojbin z dne 16. februarja 1932, bodisi kadar jih pošiljajo ali sprejemajo.

Belgrad, 16. februarja. AA. Poslanec dr. Voja Janjič je danes stavil tale amandman: 1. naj se višina državne dopolnilne takse za cerkvena posestva ne pobira po prometni vrednosti, marveč po donosnosti, oziroma po dejanskem dohodku dotične nepremičnine, kar je tudi namen dopolnilne takse; 2. naj se samoupravna doklada na državno dopolnilno takso za cerkvena posestva v celoti ukine.

Domači odmevi

Popoldansko zasedanje Banovinski svet

Ljubljana, 16. febr.

Danes ob 5 popoldne se je nadaljevala seja banskega sveta. Prvi govornik je bil g. Alojzij Zupane (okraj Novo mesto). Govoril je o težavah Suhe Krajine, ki jo je treba s pomočjo vodovoda spremeniti iz pasivnega v aktiven okraj. Izrazil je hvaležnost banu, da se je za to zavzel. Suhi Krajini je potrebno tudi razstrelivo za odstranitev skal in za zboljšanje njiv ter za napravo cest. Potrebno je napraviti guojišča. Omenjal je velike zasluge bivšega kranjskega deželnega odbora za Suho Krajino. Naglašal pa je tudi, da so čebelarji v zmoti, ako menijo, da je večji dovoz čebel na pasišča donosna medu v škodo. Potrebno je gojiti v Suhi Krajini tudi sadjarstvo. Dalje je govoril o samorodnicah v novomeškem okraju.

G. Kranjec (okraj Logatec) je govoril o kmetijskih potrebah svojega okraja, zlasti o nujno potrebnih regulacijah voda in melioracijah, o lesni kupčiji in podobno.

G. Vebke (Novo mesto) se je zavzemal za ustanovitve vinarne in kletarske zadruge v Novem mestu. Povdarjal je, da je za ozdravljenje razmer dolžanskega vinogradništva nujno potrebno, da se preide k pridelovanju tipiziranega vina, spremembi dosežanega trsnega izbora pri obnovi vinogradov in umnega kletarstva, kar pa je možno le združnim potom. Banska uprava naj bi skupno z državo k zidavi in opremlj primerno prispevala. Vinogradi so tudi že ostareli in so se izrodili. Potrebna je obnova, ki se pričinja, vendar pa za daveb ob finančne težkoče. Nujno potrebno je tedaj ustanovitev kake banovinske trsnice primerne obsega, ki bi poleg kmetijske šole na Grmu krila potrebe po trsnem materialu vinogradnikom. Glede samorodnic pa je mnenja, naj bi se subvencioniralo manjše parcele, v središčih v močno razvito samorodnico, za poskuse in dokaz o uspehu in uspevanju cepilne trte domačih žlahtnih trt. Priporočila pospeševanje sadjarje in oddajo čimveč sadnih dreves po polovični ceni. Zavzema se za izboljšanje travnikov, meloracijo Temeniške doline in drenažo barja od Račjega sela do Mirnske Sevnice. Izraža tudi željo dolenskih kmetovalcev za povratek k stari pšenični pasmi žirine, katero bo lažje spraviti na domači in inozemski trg, po primernejši ceni kakor sedanjo montafonsko. Glede izdajanja potnih listov pa izraža željo naj bi se običajni naročilo, da smejo izdajati potne listine le za svoje območje.

G. Bačič (Murska Sobota) je predlagal nekaj konkretnih zadev za ureditev kmetijskih vprašanj v svojem okraju, zlasti naj bi se odpravilo prekupčevalstvo z živino, dalje se je zavzemal za napravo vodnjakov in vodovodov itd.

Govoril je nato dr. Vesnjak (Ptuj).

Osebnosti

Belgrad, 16. februarja. m. Postavljen je pri ravnateljstvu drž. železnice v Sarajevu v VII. skup. za kontrolorja v prometno-komercialnem oddelku Koe Franjo, doslej na postaji Doboj.

Za davčnega inspektorja VI. skup. je postavljen na davčni upravi v Škofji Loki Viktor Damjan, višji davčni kontrolor v Ljubljani-okolica.

Belgrad, 16. februarja. m. Na ljubljanskem železniškem ravnateljstvu so vpokojeni: Ignacij Zupančič, Janez Jurman, Janez Javornik, Janez Irman, Franc Kek, Anton Segula, Maksimilijan Stalcer, Ivan Mavrovič, Franc Zumer, Franja Cop, Leopold Matušekovič, Anton Uršič, Ivan Tominec, Franc Jug, Ivan Budronjak, Henrik Schweiger, Franc Štrukelj, Anton Solk, Franc Bajželj, Ivan Felič, Franc Veber, Franc Petrovič, Jakob Sotler, Ivan Selan, Karel Rožič, Franc Zupan, Ivan Kolenc, Avgust Fuks, Jakob Smrtnik, Karel Pirc, Franc Breznik, Jožef Bogataj, Milan Defar, Alojzij Petelin, Simon Tominec, Janez Starič, Janez Kirbiš, Anton Cesar, Anton Horvatin, Alojzij Koren, Kodelja Alojzij, Ivan Kuštnar, Anton Znidar, Anton Močnik, Franc Sedovnik, Janez Lupinc, Teodor Kepa, Franja Disenjak, Josip Pirjevec.

Mednarodne smuške tekme

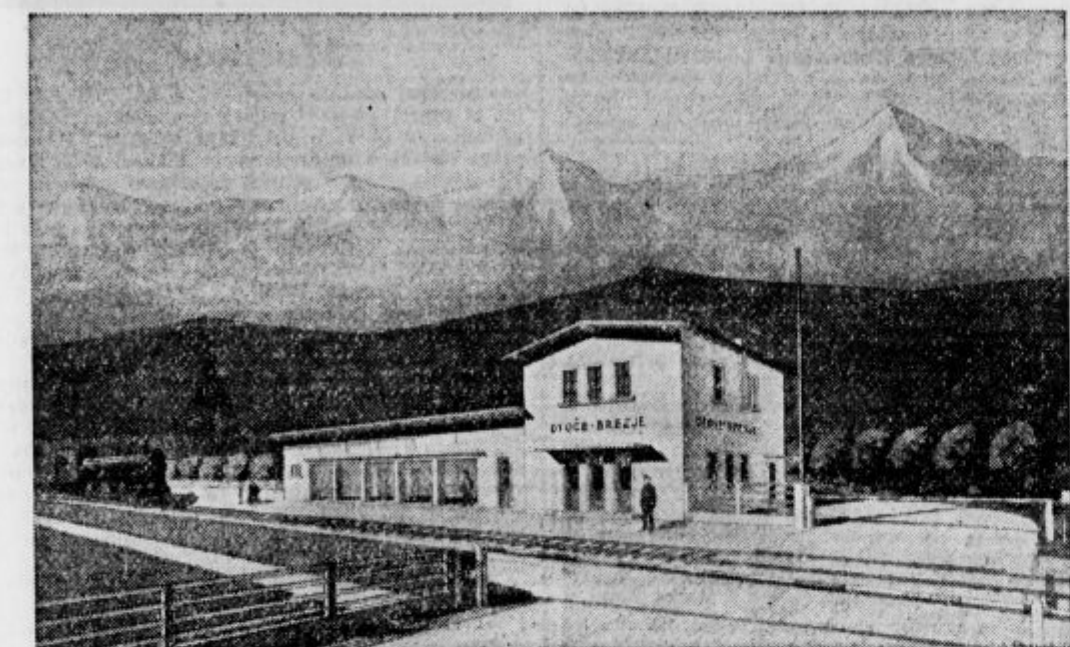
Chamonix, 16. februarja. AA. (DNB.) Rezultati smučarskih tekem na 18 km so tile: 1. svetovni pravak Lars Bergendal (Norveška) 1.11.21.2; 2. Jalakanen (Finska) 1.12.35; 3. Minin (Finska) 1.13.48; 4. Hanson (Svedska) 1.14.08; 4. Kurikala (Finska) 1.14.21.4; 6. Dalquist (Svedska) 1.14.34.7; 7. Roen (Norveška) 1.15.04; 8. Demeti (Italija) 1.17.01; 9. Gerard (Italija) 1.17.07; 10. Megelund (Svedska) 1.17.39.

Chamonix, 16. februarja. (Brz.) Danes je bilo tekmovalje v slalomu in tek na 18 km. V slalomu je dosegel prvo mesto Allais, drugo Wach, tretje Wörndle. Heim je bil osemnajsti, Pratek pet in dvajseti. V teku na 18 km pa je bil prvi Bergen-daal, drugi Jalakanen, tretji Niemi, Klančnik je bil dva in dvajseti, Smolej pa šest in dvajseti.

Nova železniška postaja v Otočah

Na gorenjski progi je med Kranjem in Jesenicami prav gotovo v Otočah največ potniškega lepe naravne lege in prirodne lepote. Brezje so na Dobravo, v Kropo, Kamno gorico, Ljupico, dalje čez Jamnik, znan kot ena najlepših razglednih točk na Gorenjskem, na Jelovico, Ratilovec, v Selško dolino; onstran Save pa v Ljubno, Leše in v trškiško okolico.

Največji dotok tujcev prihaja na Brezje. Brezje so priljubljene ne le kot največja slovenska Marijina božja pot, temveč tudi radi njihove izredno lepe naravne lege in prirodne lepote. Brezje so tudi prikladno izhodišče za neštete izlete in ture. Zadnja leta, zlasti, odkar so v rabi nedeljske železniške karte, je tu živahno vrvenje nedeljskih izletnikov, ki opravijo najprej božjepotno pobožnost, potem pa gredo peš v Radovljico in na Bled; ali pa skozi Begunje v Zirovnico. Ti gredo zvečer na postajo Lesce, ali v Zirovnico. Številni romarji in izletniki pa si ogledajo bližnjo okolico in se odpeljejo iz Otoččja s prvim popoldanskim vlakom. Postajališče v Otočah je zlasti ob nedeljah in praznikih v poletnih mesecih ves dan v napornem prometu; zlasti, ker ni poskrbljeno za zadostno število uslužbencev. Ves promet opravlja navadno ena sama oseba. Vsako leto se slišijo številne pritožbe romarjev in izletnikov, da postajališče v Otočah nikakor ni primerno za tolikšen tujski promet.

Pa tudi prostor, kjer stoji sedanje postajališče, ni prav nič prikladen za potnike, ker je preveč oddaljen od poti, ki vodi na Brezje in Dobravo. Prav tako so že nešteti potniki izrazili željo, da bi se postajališče Otoččje preimenovalo v Otoččje-Brezje.

Znana pa je, da železniška uprava sama ne gradi novih kolodvorskih zgradb, marveč jih že zgrajene sprejme v oskrbo. Če je torej potrebno na kak postaji novo kolodvorsko poslopje, ga morajo postaviti zainteresirane sami. Slična naloga čaka sedaj tudi interesente otoške postaje. Ali kdo naj to breme prevzame?

Postajališče v Otočah se nahaja na križišču štirih občin: Ovišje, Kropa, Kamna gorica in Mošnje. Ker postaja služi največ tujskemu prometu (za domačine bi sedanje poslopje zadostovalo), radi tega ne more prevzeti te naloge nobena od imenovanih občin, ki bi s tem svoje občane preveč obremenila. Na pobudo nekaterih interesentov in prijateljev tujkega prometa na Gorenjskem je to nalogo prevzelo Tujsko-prometno društvo na Brezjah. Društvo samo pa nima sredstev, da bi premetilo in na novo zgradilo postajo v Otočah, ki bi se s tem tudi preimenovala v Otoččje-Brezje; nadelo si je le nalogo, da vse stvar organizira in vodi.

Za to zadevo se je predvsem toplo zavzel domačin g. župnik Jernej Hafner. On je za to gospodarsko in kulturno potrebo zainteresiral železniško upravo in vse vplivne osebnosti, ki bi nam k ureditvi tega načrta lahko pripomogle. Na njegovo pobudo se je sestavil iz nekaterih agilih članov Tujsko-prometnega društva na Brezjah in interesentov okoliških vasi poseben gradbeni odbor, ki ima nalogo voditi in nadzorovati vsa dela. Tehnični oddelek pri železniški direkciji v Ljubljani nam gre zelo na roko. Izdal je že vsa tozadevna dovoljenja, preiskrbel nam gradbene načrte in izdelal proračun. Načrte sta izdelala pri žel. direkciji gg. ing. Leskovec in Oštrdar.

Novo poslopje bo stalo na prvotnem mestu, nasproti gostilne Markelj, ob železniškem prelazu, kjer pelje ena pot na Dobravo in v Kropo, druga pa proti Brezjam in Ljubnu. V načrtu je enonadstropna zgradba, kakoršno vidimo na sliki. V pritličju bosta dva lokala za uradovanje in izdajanje vozniških kart, čakalnica in okrepčevalnica. V prvem nadstropju pa bo stanovanje za železniške uslužbence na postaji. Na levo bo še prizidana 20 m dolga lopa za 800 oseb, ali večja poletna čakalnica,

kjer se bodo lahko romarji in izletniki okrepčali z jedili, ki so jih prinesli s seboj. Postajališče bo opremljeno tudi z električno razsvetljavo, pitno vodo in primernimi stranišči. Ves prostor okrog poslopja bo lepo izravnano, okrašen z lepimi nasadi, prirejen tako, da bo dostojno služil velikemu potniškemu prometu, dočim smo dosedaj morali hoditi s ceste na postajo po neurejeni, večkrat blatni poljski poti.

Skupni stroški za vsa dela so predvideni na približno 300.000 Din. Mnoga dela bodo seveda opravili vaščani iz Otoččja, Ljubna in Brezj s kulukom. Dosedaj so s kulukom navozili že pesek in les, ki so ga v ta namen nekateri darovali. V krat-

kem bomo pričeli voziti opeko in cement; le denarja še ni, da bi mogli sproti kriti stroške. Tujsko-prometno društvo na Brezjah se je že obrnilo s prošnjami na okoliške občine, na bansko upravo, železniško direkcijo v Ljubljano, Tujsko-prometno zvezo v Ljubljani in nekatere zasebne interese, ki naj naše delo z izdatnimi denarnimi sredstvi podpro. Če bodo vsi ti vpoštevali naše skupne težnje, bo že to jesen stavba vsaj v surovem stanju dograjena in izročena prometu.

Med avtomobilskimi stenami svila in šampanjec

V Trstu je društvo »Internationale«, čigar lastnik je neki Godaš, njegov poslovni drug pa Giuseppe Marcello Luciano (prej se je pisal Lučič). Družba je imela svojo posebno avtogarazo in je prevažala potnike na vse strani. Luciano je pogostokrat vozil potnike v Jugoslavijo, tako v Ljubljano in Zagreb. Ko je Luciano videl, da gredo posli s prevažanjem potnikov prav slabo, mu je nekega dne padlo v glavo, da bi v naše kraje tihotapil razno blago, tako najfiniješ svilo in razna desertna vina. Luksuzni avtomobil si je v te svrhe primerno adaptiral z dvojnimi stenami, med katere je skrival tihotapsko blago, zlasti najfiniješ svilo, za katero je treba plačati do 1500 Din carine za kg. Posli so mu šli sprva po sreči. Novirano je vozil čez mejo pri Planini.

Letosnji predpust je Luciano razkošno živel v Ljubljani. V družbi elegantnih dam, ki so bile oblečene v kostume iz najfiniješ svile, je popival po raznih večjih lokalih, zlasti v nebotičniku. Tam je plačeval za šampanjec. Damice so ga pile iz velikih kozarcev s pomočjo slamice. Radodarni Luciano jim je na slamice obečal kar po enega jurja. Carinske oblasti so naposled postale pozorne na njegovo razkošno življenje. Iskali so ga carinski organi in detektivji povsod, naposled so ga izsledili na nekem privatnem stanovanju. Avtomobil njegovega pa ni bilo nikjer. Posrečilo se je carinskim organom naposled najti tudi njegov avtomobil. Ko so ga natančneje preiskali, so odkrili, da ima avto dvojne stene in med stenami so našli do 40 kg najfiniješ italijanske svile, mnogo steklenic šampanjca in drugih dragih predmetov. Vse z avtom vred so mu zaplenili, njega pa spravili v arest. Po kratkem kazensko-carinskem postopku, v katerem je bilo zaslišanih nebroj prič, večidel žensk, je bil Giuseppe Marcello Luciano obsojen zaradi tihotapstva na 400.000 Din denarne kazni ali pa na 1 leto zapora. Vse stvari so mu v kritje kazni zaplenili, njega pa so danes popoldne odpeljali z zelenim policijskim avtom v zapore nekdanje šentpeterske vojašnice. Luciano je jokal in jadikoval ter prosil milosti. Zaman. Po vselem predpustnem življenju je moral oditi v hišo pokore.

ki pravite, da ji služite, da jo ponazarjate, da jo branite, vas bo osramotila.

Tedaj je ugovarjal, da imam buržujske pomsleke. Zase je trdno prepričan, da bo marksizem, ki je na drugih področjih izvršil že tako velike reči, znal ustvarjati take umetnine. Dodal je, da brani tem novim delom do vstajenja važnosti, ki jo prisojamo še zmeraj delom iz dopolnjene preteklosti.

Govoril je glasneje in glasneje, zdelo se je, da predava, ali da doklamiira berilo. To je bilo v veži hotela v Sočiju. Zapustil sem ga, ne da bi mu še kaj odgovoril. Toda nekaj trenutkov pozneje me je spet poiskal v sobi in mi to pot potihlo dejal:

»Oh, za zlomka, saj vem... Toda prej so naju vprav poučevali in... v kratkem se mora pričeti moja razstava.«

X... je slikar in je moral občinstvu pokazati svoja najnovejša platna.

Ko smo prišli v Sovjetsko Rusijo, si javno mnenje še ni bilo prav opomoglo od velikega prepira o formalizmu. Skušal sem doumeti, kaj razumejo pod to besedo, in zdelo se mi je tole: formalizma so obdolžili vsakega umetnika, ki se je pregrešil s tem, da je posvečal manj zanimanja vsebini kakor obliki. Naj pristavimo takoj, da sodijo, da je zanimanja vredna (ali točneje, da jo trpe) samo tista vsebina, ki teži v določeno smer. Umetnino obsodijo za formalistično takoj, ko ni docela obrnjena v to smer in zato nima več »smisla« (in pri tem mi gre za besedo). Priznam, ne morem zapisati teh besedi »oblika« in »vsebina«, da se ne bi nasmešili. Toda človeku gre prej na solze, ko vidi, kako to nesmiselno razlikovanje določa pot kritiki. Lahko, da je to politično koristno; toda ne govorite mi tu več o kulturi. Kultura je v nevarnosti takoj, ko več svobodno ne vršimo kritike.

† Andrej Kušlan

Včeraj popoldne ob pol6. je umrl v ljubljanski splošni bolnišnici Andrej Kušlan, župni upravitelj v Spodnjem Logu pri Kočevju. Pred nekaj tedni so mu odrezali nogo, sedaj pa je podlegel dolgi in težki bolezni.

Pokojni se je rodil dne 25. novembra 1895 v Planini pri Rakeku. Maturiral je v Ljubli., potem ko je bil skoro vso svetovno vojno pri vojakih. Bogoslovje je študiral v Ljubljani in bil v mašniški posvečen dne 29. junija 1922 obenem s 40 svojimi sošolci, od katerih je sedaj v teku 15 let po ordinaciji on prvi umrl.

Služboval je kot kaplan v Horjulu, v Sodražici, v Stopičah, v Semiču, na Blokah in na Trebelnem, leta 1934 pa je bil imenovan za upravitelja župnije Spodnji Log.

Bil je blag gospod, vesel in postrežljiv, a vedno bolj rahlega zdravja. Naj v miru počiva!

14 dni po zlati poroki umrla

1. februarja sta še vsa čila in zdrava praznovala na svojem prijaznem domu na Brezjah pri Šmartnem zlati poroko zakonca Polde Hostnik in njegova zvesta in vzorna žena Marija. Obred zlate poroke je izvršil g. dekan šmarski Anton Gornik v podružnični cerkvi na Brezjah, pri kateri je že pol stoletja cerkvenik sam gospodar Polde Hostnik. K zlati poroki se je zbralo poleg vseh sinov in hčera tudi mnogo uglednih prijateljev Hostnikove družine, tako da je bilo ta dan dogoščenihih okrog 70 evatov. Kdo bi si pač ta

Polde Hostnik in njegova žena Marija na dan zlate poroke.

praznični dan misli, da bo v 14 dneh odšla v večnost Hostnikova mati Marija, ki je bila z očetom Poldetom ta dan tako židane volje? Sedaj pa leži v tisti sobi na mrtvaškem odru naša gospodinja, vsa krsta pa je zasuta s prvim pomladnim cvetjem, katerega prinašajo nešteti znanci in prijatelji h kreti, kamor hodijo v trumah kropit mrtvo mater. Vzorno mater in gospodinjjo bodo danes dopoldne odnesli z doma na šmarsko pokopališče, kjer bo po trudopolnem življenju, v katerem se je kakor vsaka slovenska kmečka gospodinja žrtvovala za družino in dom, našla počitek in mir. Žalujemo naše iskreno sožalje! Pokojni gospodinjji pa naj sveti večna luč!

Nevaren požar v Kamni gorici

Dne 13. februarja po 10 zvečer je vaščane prijazne vasi Kamna gorica na Gorenjskem prestrašil glas gasileškega roga, ki je oznanjal, da gori. Kdor je stopil na prag hiše, je takoj prestrašen ugotovil, da je ogenj v vasi sami. Goreti je začelo gospodarsko poslopje pred komaj dobrim mesecem umrle posestnice Fani Prevč. Ogenj se je širil z vso naglico in zelo ogrožal blizu etoječe hiše. Nad 3000 kg sena in 1500 kg slame, poleg velike zaloge drva, hote in voz je dajalo požrnemu ognju dovolj snovi, da se je razbohotil v vsej svoji grozoti. Le nad vse požrtvovalnemu delu vseh domačinov, brez razlike starosti in spola, se je zahvaliti, da je bil požar že v dobri pol uri vsaj v glavnem lokaliziran ter so bile rešene hiše, ki stojijo komaj nekaj metrov stran od velikega pogorišča.

Kakšno visoko so žigali plameni in kakšen ognjen žar je bil, nam najbolj jasno priča dejstvo, da se je vee to videlo čez tri sto metrov visoko gričevje v eno uro oddaljeno vas Mošnje, iz katere so kot prvi prihitali na pomoč gasilci brez vsakega obvestila in prošnje za pomoč, v vere, da je v ognju gotovo vsa vas. Takoj za njimi je pri-

Togal

tablete

ugodno učinkujejo zoper:

reumatizem,
hrupo,
bolezni vsled prehlada,
protin,
živčne bolezni,
utor (Hexenschuss),
išias in glavobol.

Togal-tablete ne ublažujejo samo bolečin, temveč pomagajo izločevati tudi sečno kislino. Zaradi tega so bili doseženi odlični rezultati v zastarelih primerih. Ker več kot 6000 zdravnikov, med njimi mnogo profesorjev, predpisuje Togal-tablete, zato tudi Vi lahko z zaupanjem kupujete to zdravilo. Togal vam bo pomagal, kakor je tisočim drugim. Neškodljive so Togal-tablete za želodec, srce in ostale organe, ako se jemljejo v predpisanih množinah. Vprašajte svojega zdravnika. Dobivajo se v lekarnah.

Odobreno S. br. 2082, 6/II. 1933.

Nova gospodinjška šola v Svečini

Maribor, 16. februarja.

Danes dopoldne so v Svečini ob severni meji otvorili novo gospodinjško šolo, ki jo je banska uprava osnovala na nekdanjem veleposestu admondskega samostana. Otvoritev se je izvršila tiho in brez vsake svečanosti. V imenu banske uprave ji je prisostvoval svetnik Okorn, poleg njega pa so bili navzočni krajevni činitelji. V šoli je začasno 20 gojenk, ki se bodo udeležile 6-mesečnega tečaja. Šele jeseni, ko bo poslopje gospodinjške šole popolnoma adaptirano in urejeno, se bo pričel enoletni tečaj, v katerega bo sprejeto večje število gojenk. Gospodinjško šolo vodijo šolske sestre iz Maribora, voditeljica pa je sestra Lidvina Briški. Otvoritev gospodinjške šole v Svečini je važen dogodek za severno slovensko mejo.

Zlata poroka

— V Veliki nedelji sta obhajala zlato poroko Franc in Marija Hojžar. Slavnostne palice sta odklonila, ker jih še ne rabita; sta še oba čila in zdrava, pač pa imata obljubljene za biserno poroko. Bog naj ju živi še mnogo let!

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Ugovarjal sem mu, češ da je včasih najlepša dela, in celo tista, ki so kakor nalašč zato, da postanejo čim bolj udobna, moglo v začetku uživati samo prav majhno število ljudi, da Beethoven sam... In podal sem mu knjigo, ki sem jo prav tedaj imel pri sebi: Dajte, preberite tole:

»In Berlin gab ich auch (to govori Beethoven) vor mehreren Jahren ein Konzert, ich griff mich an und glaubte, was Recht's zu leisten, und hoffte an einen tüchtigen Beifall; aber siehe da, als ich meine höchste Begeisterung ausgesprochen hatte, kein geringstes Zeichen des Beifalls tönte.«

X... mi je priznal, da bi si v Sovjetski Rusiji kak Beethoven le z velikimi križi in težavami opomogel od takega neuspeha. »Poglejte, je nadaljeval, »pri nas mora umetnik biti najprej v liniji — če, smatrajo najlepšo darovitost za prazno obliko, »formalizem«. Da, to besedo smo našli, da z njo označamo vse, za kar nam ni, da bi videli ali slišali. Hočemo ustvariti novo umetnost, vredno velikega naroda, kakršen smo. Danes mora biti umetnost ljudska, ali pa je ni treba.«

»Vse svoje umetnike boste prisilili h konformizmu,« sem mu dejal, »in najboljše, tiste, ki se ne bodo udali, da bi svojo umetnost ponizali ali jo vsaj uklonili, tistim boste zavezali usta. Kultura,

*) V Berlinu sem tudi pred več leti priredil koncert. Zavzel sem se za stvar in menil, da sem res nekaj pokazal. Upal sem na veliko odobravanje; a glej, ko sem dal izraza svojemu najvišjemu navdušenju, se ni oglašilo niti najmanjše znamenje priznanja. (Goethes Briefe mittheilungsgeschichtlichen Verbindungen, zv. II., str. 287.)

prenaličen, da ne čaka več niti gesla, da bi se po njem ravnal, potem izgubi celo zavest o tem, da je zaslužjen. Mislim, da bi spravi v začetku denje veliko mladih svetov in bi da bi ugovarjali, če bi jim dejali, da ne mislijo svobodno.

In ker se zmeraj dogaja, da vrednosti nekaterih koristi ne priznamo vse dotlej, dokler jih nismo izgubili, tako je ni reči nad bivanjem v Sovjetski Rusiji (ali v Nemčiji, se razume samo po sebi), ki bi nam tako pomagala do tega, da znamo ceniti neprecenljivo svobodo mišljenja, ki jo v Franciji še uživamo in ki jo včasih zlorabljamo.

V Leningradu so me naprosili, naj pripravim majhen govor za zborovanje književnikov in študentov. Bil sem komaj osem dni v Sovjetski Rusiji in sem skušal ujeti prve pojme o njej. Zato sem svoj govor pokazal X-u in Y-u. Takoj sta me poučila, da to besedilo ni ne v liniji, ne po predpisu in da se zdi tisto, kar sem se pripravil, da bi povedal, močno nedostojno. Za zlomka, v nadaljnjem poteku dogodka sem si sam prišel o tem docela na jasno. Sicer pa nisem imel prilike, da bi bil ta govor kdaj povedal. Tu ga priobčujem:

»Pogosto so me vprašali, kaj mislim o sedanji književnosti v Sovjetski Rusiji. Rad bi pojasnil, zakaj sem odklanjal izjavo. To mi bo hkratu dovolilo, da natančno očitam neko točko v govoru, ki sem ga imel na Rdečem trgu na slovesni dan Gorkijevega pogreba. Tam sem govoril o »novih vprašanjih«, ki jih poraja zmaga sovjetskih republik sama. Vprašanja, o katerih sem dejal, da ne bo najmanjša slava Sovjetske Rusije v tem, da je povzročila njihovo rojstvo v zgodovini, vprašanja, ki se nam razgrinjajo v premišljanje. Ker se mi bodočnost kulture zdi tesno zvezana z rešitvijo, ki bi jo lahko tem vprašanjem dali, se mi ne zdi nekoristno, če se povrnem nanje in če tu nekatere stvari natančneje orišem.

Leteči avtomobil

Kakor zatrjujejo tehniki, bo kmalu prišel čas, ko bomo lahko letali kar v avtomobilu. Pravijo, da ne bo dolgo, ko se bo avto, če mu bo na cesti kaka ovira zapirala pot, zletel kar čez njo na ono stran. Pravijo pa, da se bo ta leteči avtomobil razvil iz letala, kakršnega je napravil Španec, de la Cierva. Ta mož je namreč naredil tako letalo, ki se na mostu dviga s pomočjo vijakov, ki so podobna nekakim veterinam. Letalo Špančeve iznajdbe imenujejo »avtogiro«. Iz tega se bo razvil leteči avto, ki ga že sedaj imenujejo »avtoplan«.

Pač pa bo treba še precej preurediti pri tem letalu, da bo z njim mogoče letati po zraku in obenem voziti po cestah. V ta namen bo zlasti treba skrajšati trup karoserije. Na tleh bo motor deloval tako, da bo svojo silo dajal kolesju, katero se bo vrtilo po tleh. Ko pa se bo hotel ta avtoplan dvigniti v zrak, se bo sila prenesla na vijak ali propeler.

Kakor sta v inženjerskem listu »Technische Blätter« napisala inženjerja B. in H. Römer, bo vijak, ki se bo vrtil vodoravno, ki torej povzroča, da se vozilo dviga, deloval samo takrat, kakor bo letalo letelo. S tem pogonom se bo aparat dvigal. Kadar pa bo avto brzel po cesti, se bo ta vijak lahko naslonil nanj, da ne bo delal napotja. Tako bo stroj vsak lahko s ceste odletel, ne da bi se mu bilo treba zaganjati, kakor se mora sedaj zaganjati in zaleteti letalo.

Kakor znano, je španski iznajditelj de la Cier-

va iznašel nov tip svojega letala »Avtogiro«, katero je preimenoval v »Avtodinamik«. Ta res lahko zleti v zrak brez vsakega zaleta in se spusti na tla zopet kar zvišja in počasi, tako da je videti kakor da bi padalo kako padélo. To novo letalo nosi nosilni vijak, ki ima dve krili, kar zelo pospešuje enakomernost dvigovanja. Ta nosilni vijak pa je tako narejen, da deluje tako, kakor zahtevajo takratne okoliščine pri letanju. Koti vijakovih lopatic se venomer menjavajo, tako da se izrabí vsa sila vijakov. Zato tako letalo mirno leti, četudi brije burja. Ker novo letalo tako rekoč kar s tal skoči kvišku ter se lahko tudi v burji spusti kjerkoli na tla, je s tem ureničen dolgoletni sen vseh letalskih konstruktorjev, ki so želeli iznajti tako letalo, ki bi pristajalo na strehi in se od tam tudi dvigalo.

Angleška inženjerja G. in J. Weir v Glasgou pa že v serijah izdelujeta dva tipa lahkih enosedežnih letal »avtogiro«. Oba modela imata dvokrilne avtodinamske nosilne vijake. Poskušnje vožnje so pokazale, da se novi aparati še mnogo lažje dvigajo ter še počasneje padajo kakor pa večja letala, kakršna je izdelal iznajditelj de la Cierva. Se, kadar se letalo dvigne dovolj visoko, se začne pomikati naprej.

Letalec vodi letalo z navadnim vzvodom, s katerim dela ovinke, se dviga, obrača in pada. Vožnja s tem letalom je že tako varna, da se mirno lahko spusti na zemljo, čeprav odpove motor. Obrtni stroški takega letala so seveda mnogo manjši, ker lahko pristaja in se dviga, kjerkoli je, ne da bi za to bilo potrebno kako posebno letališče.

Toda na Angleškem in v Ameriki že delajo taka letala kot avtomobilске limuzine z zaprtimi in prostornimi kabinami. Ta letala so že precej podobna bodočemu letečemu avtomobilu. V tovarnah Pitcairna že preskušajo, kako bi se dalo to letalo porabiti na cestah. Praksa pa bo kmalu pokazala, kakšna konstrukcija bi bila najbolj primerna za letiči avto.

Kakor rečeno, poskusi so že tukaj, letečega letala pa še ni, vendar bo kmalu gotovost. In še več! Poskušajo z vso resnostjo ustvariti ne le leteči, ampak tudi plavalči avto. Samo vprašanje časa je, kdaj bo ta vozeči leteči in plavalči avto — vseobenem prišel v promet. No, pa tudi vprašanje denarja!

Osemsto ljudi zgorelo

Največji gledališki požar

V Korejskem zalivu leži mandžurska luka Antung, kjer se je v soboto zvečer zgodila velikanska nesreča. Med predstavo v kinematografu, katere se je udeležilo kakih 1500 ljudi, med njimi po večini ženske in otroci, je v garderobi nastal ogenj, ki se je hitro razširil. Zgorelo je 800 ljudi.

Ogenj je nastal v garderobi za odrom. Med odromi je namreč nastopal v kinu neki gledališki igralec, ki se je v garderobi preoblačil. Po nesreči pa se mu je sveča prevrnila in je začelo v garderobi goreti. Ker je bila zgradba lesena, je bil ogenj seveda takoj spočetka precej velik. Vendar bi bilo mogoče ogenj zadušiti, ko bi ljudje ne bili izgubili glav. Na mestu, da bi bili začelo ogenj z vso silo gasiti, so začeli bežati ter so s tem paniko, ki je nastala, še povečali. Tako je bilo kmalu vseh 1500 ljudi kakor iz uma ter so kar tja v en dan drli iz gledališča. Med tem, ko so se rinili k izhodom, je nastala velikanska gneča, v kateri je bilo mnogo ljudi pohojenih. Matere so nosile svoje otroke v naročju ter druga drugo odpravile od rešilnega izhoda.

Med tem, ko je občinstvo v parterju zasedlo vse izhode in stopnišča, je moralo občinstvo na galerijah mirno gledati, kako bliskovito se požar širi. Iz galerij namreč ni bil prost noben izhod več in tudi stopnišče so bile na mah v ognju. Ogenj je zajel oder in dekoracije, ki so začele goreti z velikanskimi plameni. Z odra se je ogenj zagnal na galerije, ki so bile natlačene polne. Le malo jih je bilo tako srečnih, da so si mogli priboriti pristojo pot po stapih. Velika večina siromakov na galeriji je živa zgorela. Ko je zgorela lesena galerija, pa je vsa goreča masa zgrmela na parket, kjer se je še drenjala množica ljudi ki niso mogli o pravem času na prosto. Tako je tudi v parketu zgorelo vse, kar se ni poprej rešilo.

Ker je množica od strahu in groze kar podiv-

Gospodinja je pokazala veliko preprogo v jedilnici bradatemu brezposelnemu, ki je prišel prositi dela: »Dam vam pet dinarjev, če mi dobro iztepete to preprogo. Morate pa pohiteti!«

Možak: »Ne bojte se, gospod! Za pet dinarjev opravim to delo v petih minutah!«

Prvi pijanček: »Moja največja želja je, da bi imel tri metre dolg vrat, kakor ga ima žirafa.«

Drugi pijanček: »Pojdi, pojdi, si že spet preveč pil.«

Prvi pijanček: »Ne, ne — ti si ne moreš misliti, kakšen užitek bi to bil, ko bi mi vino toliko časa teklo po grlu!«

Če si jezen, šteje do deset, preden spregovoriš; če si zelo razburjen, šteje do sto.

Dne 4. februarja se je velik transport maroške konjenice izkrcal v luki Algeiras. Čete so med tem že uspešno posegle v boje zoper rdeče. Na sliki vidimo del izkrcanih čet, zadaj mesto Algeiras, prav zadaj pa gibraltarske skale.

Pod morjem na severni tečaj

Priprave Američana sira Wilkinsa za letos in drugo leto

Poročali smo že, da se znani ameriški letalec in polarni raziskovalec sir Hubert Wilkins pripravlja z novo podmornico na severni tečaj. Če že ne bo mogoče priti do severnega tečaja, bo vsaj poskušal priti do Beringovega jezera. Med drugimi spremeljavalci bo vzel seboj tudi enega Nemca, in sicer freiburškega zdravnika in učenjaka dr. Bernarda Villingerja, ki je nemškemu časopisu dal o tem potovanju tole izjavo:

Lanskega maja je sir Wilkins prišel na Nemško ter je pri tej priliki z Villingerjem govoril o svojem novem potovanju v podmornici v kraje

severnega tečaja. Prvo poskusno potovanje bo že leta 1937. Tega potovanja se bo udeležilo le malo mož posadke ter nekaj inženjerjev. Se, na podlagikušen te poskusne vožnje bo potem Wilkins dal na novo opremiti svojo podmornico za pravo potovanje, katero bo leta 1938. Dr. Villinger je iz tega pogovora zlasti naglasil te-le zanimivosti:

Novo podmornico sedaj nalaže v ta namen delajo na Angleškem. Ta nova podmornica bo precej drugače zgrajena, kakor je bila tista stara vojna podmornica, s katero je Wilkins leta 1931 prvič šel proti severnemu tečaju. Takrat se je izkazalo, da vojne podmornice nikakor niso primerne za take namene, ker so zgrajene pač za drugačne namene. Najbolj važno pri tej stvari je tako zvano globinsko krmilo, katero mora pri tako znanstveni podmornici biti docela drugače konstruirano kakor pa pri vojni podmornici. Za vojno podmornico, ki se navadno vozi le v odprtih vodah, je zadnje pač vseeno, ali je globinsko krmilo več ali manj zavarovano. Za podmornico, katere pa bo morala voziti pod ledom, je pa življenske važnosti, kako je njeno globinsko krmilo zavarovano. In v tem oziru bo treba novo podmornico dobro zavarovati.

Dr. Villinger je nadalje v zvezi s tem pripovedoval, da tako zvanih ledenih gora v tečajskem ozemlju ni. Ledene gore so večji ali manjši kosi orjaških ledenikov, od katerih so se odkrili. Ledene gore torej nastajajo samo tam, kjer so ledeniki in kjer ti ledeniki s celine segajo v morje. To je na Spitzberghu, na Novi Zemlji ter na Grönlandiji. Od teh severnih krajev pa neprestano vleče struja proti jugu, s katero potem ti odkrjeni kosi ledenikov plavajo proti jugu z morskimi struji. Proti morskimi struji se ledene plošče ne morejo premikati proti severu. In res noben raziskovalec še ni poročal, da bi bil kje višje na severu videl ledene gore.

Pač pa je v teh krajih morje več ali manj zamrznjeno. Ponekod je led debel do 6 metrov. Poleti se ta led nekoliko otaja, vendar nikjer ne popolnoma. Pač pa so preliv med ledom prosti, tako da ladje poleti morejo pluti skozi. Torej bo poleti dovolj prilike, da se bo podmornica lahko dvignila iz ledu ter preskrbela svoje akumulatorje za nadaljnje potovanje. Če bi pa vendar ne bilo mogoče priti izpod ledu, sta v podmornici vdelana dva tako zvana svedra, ki sta silno duhovito narejena ter bosta podmornico preskrbovala z zrakom.

Novo podmornica ima samo en Dieselov motor, med tem ko je vojna podmornica imela dva. Samo en motor pa so naredili zaradi tega, da so prihranili prostor in pa da je lažje. Namen te ekspedicije je strogo znanstven ter bo morala ekspedicija študirati zlasti vpliv severnih struj na naše podnebje in naše vreme. Toda tega vprašanja ne bo mogla rešiti ena ekspedicija, pač pa bo treba, da se tam gori ustvarijo pogoji za stalno nadziranje struj, iz katerih bo potem mogoče s precejšnjo zanesljivostjo napovedati vreme v naših krajih.

Johannes Pestalozzi, znameniti vzgojitelj, žig 110-letnico obhajamo letos 17. februarja. Rodil se leta 1746 v Curihu.

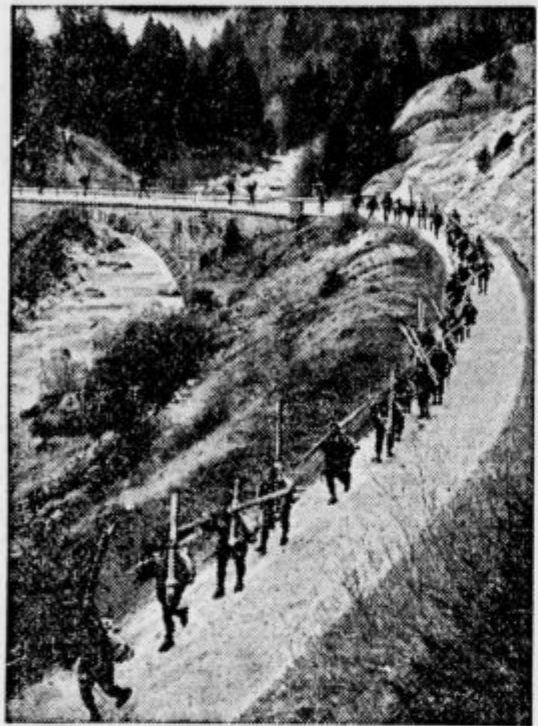
ZA LEDVICNE BOLNIKE

Kaša iz belega fižola

Cez noč namočiš bel fižol; drugo jutro ga kuhaj v sveži vodi in z dodatkom nekaj soli in slanine 3 ure, do mehkega. Nato fižol pretlačiš in ga s presnim maslom gladko vmešaš. (Za dve osebi je dovolj: 100 gr fižola, 1 in pol litra vode, 50 gr slanine, 50 gr presnega masla.)

Lešnikov puding

60 gr lešnikov nalahno opraviš v peči, olupiš in stolceš v moznarju. 60 gr vanilijevega sladkorja premešaš med 4 rumenjake do pen in dodaš stolčene lešnike in vse dobro premešaš. Slednjič premešaš previdno sneg iz 4 beljakov in 50 gr bele moke in vse skupaj v sopari kuhaš 25 minut.

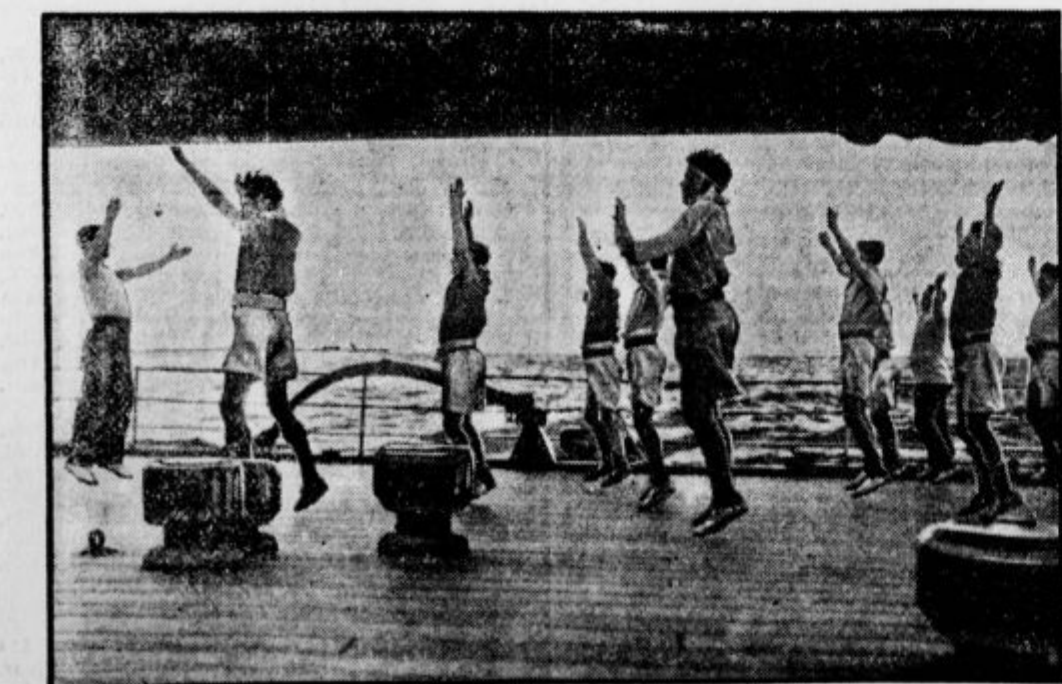
Zimski vojaški manevri v francoskih alпах. 27. ba taljon francoskih alpskih lovcev maršira po goreki cesti.

Drevo popotnikov

Na otoku Madagaskarju raste čudno drevo, katero domačini imenujejo »ravenolac«, katero pa bi po slovensko morali imenovati »vinsko drevo«. Toda domačini to drevo že več stoletij nazivljejo s pridevkom »drevo popotnikov«. In res to drevo po vsej pravici tako nazivljejo, ker utrujenemu popotniku zastoj nudi nekaj takega, kar je sicer v gostilnah treba plačati za gotovim denarjem. Ker pa v tistih krajih, ki so redko naseljeni, gostiln sploh ni, zato to drevo popotniku kar samo od sebe postreže z »vinom«. Popotniku ni treba nič drugega kakor stopiti k drevesu ter tam z nožem precej globoko zarežati v skorjo, nakar iz debla priteče neka tekočina, ki jo domačini in tuji sila radi pijejo. Domačini to tekočino imenujejo »okusna voda« z vinskim okusom, s čemer hočejo povedati, da je ta tekočina vinu precej podobna. In trde, da tekočina vinu ni le podobna po okusu, temveč nazadnje tudi po učinku. Kdor je popil kaj več te tekočine, se nazadnje kar ne more ločiti od te pijače, kakor je navada pri vinu.

Otok brez žensk

Kokosov otok je majhen otok sredi Indijskega oceana. Je najbrže edina deželica na svetu, kjer ni nobenih žensk. Ta otok je namreč križišče raznih kablov ter je zaradi tega zelo važen. Na tem otoku pa prebivajo samo moški, in sicer 10 Evropejcev, torej belih ljudi, ter 30 Kitajcev, ki so vsi v službi kabelske družbe, ki je lastnica otoka, da tukaj nadzorujejo kabelske naprave. Podjetje pa, ki je lastnik tega otoka in kateremu elužijo ti prebivalci, strogo prepoveduje, da bi kaka ženska smela prebivati na tem otoku. Bližnja celina Avstralija je od Kokosovega otoka oddaljena celih 2700 kilometrov. Vrh tega pa je Kokosov otok daleč vetran od vsake redne prometne črte. Zato je skoraj nemogoče, da bi mogla na otok zaiti kaka ženska.

850 mornariških gojencev angleške bojne ladje »Royal Sovereign« se mora vsako jutro tako vaditi. Mladi fantje se vozijo s svojo bojno ladjo po svetu ter so sedaj pri Kanarskih otokih.

Sport

Kako je bilo pri štafetah?

Chamonix, 12. februarja.

Po dolgem slabem vremenu je danes zasijalo toplo sonce. Na programu je bila štafeta 4 x 10 kilometrov in ravno sonce je zbegalo marsikatero tekalca v mazanju. Zjutraj je bil mraz in suh sneg, čim višje se je vzdigovalo sonce, tem mokrejši je bil sneg. Točno ob 9. je bil start. Na startu se je javilo k štafeti: Norveška, Finska, Švedska, Italijanska, Češka, Švicarska, Jugosl. in Francoska. Nekaj prijavljenih štafet je odstopilo iz neznanega vzroka, najbrže pa iz strahu pred hudo borbo. Lepo vreme je delalo vseplošno razpoloženje tako med tekmovalci, kot med gledalci, katerih se je nabralo ca. 3000. Kakih 100 m od pensiona, kjer stanovali naši tekmovalci (pension La Sapiniere), je bil start in menjava, oziroma predaja štafet. Točno ob 9. so se pognali v ostrem tempu tekmovalci s starta, na vodstvo Šved, Italijan, Norvežan itd. V prvem kolu je bil na prednji sledeči položaji: Šved, Italijan, Norvežan, tiki zanjimi Norvežan, v malo večji razdalji Šved, Češka, Finska, Jugoslavija, Francija.

V drugi rundi je prišel na vodstvo Norvežan, Italija je še vedno druga, Fince je potegnil a šestega mesta na tretje, sledi Norveška, Italija, Švedska, Češka, Jugosl. Francija. Zadnja runda je pa pokazala pravo sliko. Prvi je tekkel ekoci cilj Norvežan, burno aplavdiran, v naskoku ca. 1 minuto sledi Fince, nato Italija, Švedska, Češka, Jugoslavija, Francija. Naši so bili prepričani, da bodo zadnji, ker so jih lani v Ga-Pa nesli Francozi za 2 minuti, toda držali so se dobro, kar se vidi iz rezultatov. Največjo senzacijo pa so napravili Italijani; dosegli so tretje mesto in prvi v zgodovini modernega sporta se je zgodilo, da je moral severni narod regularnim polom kapitulirati pred južniki. Zanimali sem se za to in sem svedel, da žrtvuje Italija za zimski sport 3 milijone lir. (To vso to samo za smučarstvo, tekmovalce in tekače).

Rezultati: 1. Norveška: Rie 45.57 min., Fridrikson 49.17 min., Roen 45.32 min., Bergendahl 45.21 min., skupaj 8 ure 46.07 min. — 2. Finska: Niemi 47.41 min., Karpinen 48.49 min., Kurikala 44.04 min., Jalkanen 46.30., skupaj 8 ure 7.04 min. — 3. Italija: Gerardi 45.54 min., Kompagnoli 50.35 min., Confortola 46.04 min., Demetz 46.15 min., skupaj 3 ure 8.48 min. — 7. Jugoslavija: Smolej 49.34 min., Zenva 53.39 min., Knap 50.31 min., Klančnik 50.21 min., skupaj 3 ure 26.06 min.

Na skakalnem treningu sta se izkazala posebno Šved Erikon in Norvežan Andersen. Imata skoke 65, 64 m, naš Novšak pa 60, 61 m, toda pri zadnjem skoku je v izteku na razravanem snegu padel, ter si nategnil kite v členku. Zdravnik je rekel, da bo v nedeljo lahko skakal. Sedaj, ko se je dvignila megla, se nam je šele pokazala okolica Chamonixa v vsej svoji lepoti. Divje stene, ostri vrhovi, ledeniki v vseh velikostih in legah, vse to se vrsti pred nami. Francozi tudi res skrbijo za udobnost onih, ki jim dajo zasluzka. V najbližji okolici Chamonixa so 4 žične železnice, 2 gorski železnici in 2 navadni terenski žični železnici. Poleg tega so izvrstne avlo ceste (asfalt). Potem ni čudno če tuji zahajajo semkaj.

Jutri se vrši smuk (13. II.) Proga je že urejena. Za naše barve startata Heim in Praček. Konkurenca bo tako ostra, da bi lahko trdili za 20 tekmovalcev, da bo vsak izmed njih prvi. Heim ima štev. 32, Praček pa 29.

In pri smuku?

Chamonix, 13. februarja.

Včerajšnje lepo vreme se je danes, v soboto, zopet spremeniло v najhušji snežni metej. Snežilo je ves dan kakor za stavo in tudi megla ni priženešla dolini. Ob 9 so pričeli voziti avtobusi in železnica tekmovalce in gledalce na progo za smuk in sicer na progo Houches, ki je oddaljena ca. 6 km od mesta. Proga, ki je bila včeraj lepo urejena, je bila danes ponovno močno zamežena, zato je vodstvo dovolilo tekmovalcem, da so progo vozili pred tekmo, kar so vsi tekmovalci z veseljem izrabili, nekateri še po dvakrat. Tudi žična železnica je bila rezervirana za tekmovalce in vodstvo tekme, sicer bi morali tekmovalci peš na start, tak je bil namreč naval. Proga je dolga ca. 4.5 km z višinsko razliko ca. 850—900 metrov. Bilo je dvoje kontrolnih vrat, proga je srednje težka, edino v sredini ima eno večjo in težko strmino. Po svojem dolgem treningu na progi so bili favoriti v smuku Italijani, Francozi in Norvežani. Francozi so doma na progi, Italijani in Norvežani

so pa trenirali 14 dni (primera naš Heim in Praček 1 dan). Avstrijci in Nemci so bili v predtreningu samo 2 dni, Švicarji pa 1 teden. Kaj pomeni zadosten trening, se vidi dovolj jasno iz rezultatov.

Zanimivo je, da so startali tudi vsi znani skakalci. Šved Erikson, Norvežani Reider Andersen, Birger Ruud, Per Fossum, Soerensen; Birger Ruud, ki je komaj vstal zaradi gripe in pretresa možgan, je napačno startal (št. 15), zato je moral počakati do konca in startati kot zadnji. V prvi strmini, kjer je odletel zadnjič, je zletel tudi danes ter si izvil roko v zapestju in zlomil smučko. S svojo divjo vožnjo so se izkazali tudi Italijani, od katerih sta prišla na cilj samo dva, dva pa sta izstopila — s smrek na nosilnice. V težki strmini so vozili vsi »kanoni« naravnost, toda izvozila sta samo dva: Alle (Francija) in Chieroni (Italija), ostali so se več ali manj srečno zvrtili v eneg in grmovje. Willi Walek (Avstrija) je tu zlomil palico ter je vozil naprej z eno palico. Poljak Marusarz si je na letem mestu zvil roko v ramenu ter je vprašanje, če bo lahko skakal jutri (nedelja). Za naše barve je startal prvi Praček Ciril, št. 23, prevozi je progo brez padca in za svoj enodnevni trening čisto dobro. Heim Hubert je startal s št. 32, ki pa je imel smolo v veliki strmini, kjer je padel, pa ima kljub temu zelo dober čas. Oba pravita, da v taki konkurenci sploh nima smisla startati, brez vsaj 10 dnevnega treninga na progi, ker »kanoni« svetovnega formata vežbajo po 14 dni in še tožijo, da nekaterih mest na progi ne obvladajo.

Letos FIS-a ni dovolila posamezni državi postaviti na start več kot 4 članske ekipo za alpsko kombinacijo. Zato je startalo le 49 mož, zaradi slabih vremenskih razmer pa je bilo toliko neureč, da je prišlo na cilj le 36 tekmovalcev.

Organizacija prireditvev se zaenkrat z nemško še ne more primerjati. Zjutraj je šlo še vse v redu do tekme v smuku; po tekmi pa je bil tak naval na avtobuse, da so naši tekmovalci čakali 2 uri, da so prišli na vrsto. Cesta je bila popolnoma zadelana z avtomobili, tako da se je vršil promet korakoma. Za reklamo skrbijo bolj in so naši tekmovalci dobili za vsako žično železnico po dve prosti karti, g. dr. Švigelj pa prosto karto za vse žične železnice in to, kolikorkrat se hoče peljati dnevno ves čas bivanja v Chamonixu. V naši koloniji, v pensionu »La Sapiniere«, vlada veselo razpoloženje, močje tudi, ker je zelo dobra hrana in krasen razgled na vrhove v skupini Mont Blanc. Na lažji influenci je zbolel naš odlični tekač Zemva Lovro, ki je bil posebno letos v odlični formi, ter mora na zahtevo zdravnika ležati v postelji. Tudi Novšak Albin toži, da mu noga vedno bolj zateka v členku in kolenu in najbrže ne bo mogel v nedeljo skakati. Jutri se vrši skakanje za naslov prvaka FIS-e v skokih na 70 meterski skakalnici.

Rezultati v smuku:

1. Alle Emile (Francija) 4:03 2 pet.; 2. Lafforgue Maurice (Francija) 6:16 2 pet.; 3. Sertorelli (Italija) 4:16 2 pet.; 4. Fossum Per (Norveška) 4:20 2 pet.; 5. Steuri Willi (Švica) 4:21 3 pet. (prvi Švicar), 9. Rudi Matt, Avstrija 4:29 štiri pet. (prvi Avstrijec), 10. Cranz Rudi, Nemčija, 4:30 ena pet. (prvi Nemec), 20. Čez Bronislav, Poljska, 4:58 štiri pet. (prvi Poljak), 23. Praček Ciril, Jugosl., 5:10 ena pet. (prvi Jugosl.), 25. Heim Hubert, Jugosl., 5:22 ena pet.

Pred startom za moške se je vršil damski start ob 13.30. Zmagala je na malo krajši progi od moške, favoritinja Cranz Cristl, kakor je bilo pričakovati. Proga je presmučala brez padca v svojem lepem in elegantnem stilu. Ne dosti zanj se je plisirala, kot druga, Švicarka Zog Mini. Letos so Švicarke pokazale, da pridno trenirajo, ker hočejo za vsako ceno doseči višino Cranzove. Med ženskimi zastopnicami belega športa se vrši dvoboj za primate vsako leto le med Nemčijo in Švico. Druga najboljša Nemka Käthe Grasseger, je letos dosti slabša proti Švicarki od prejšnjega leta. Precej naprej so se pomaknile Amerikanke, katere je letos treniral v Avstriji in Švici Pfeifer Friedl.

Rezultati: 1. Cranz Cristl (Nemčija) 5:17, 2. Mini Zog (Švica) 5:21 ena pet., 3. Grasseger (Nemčija) 5:38 štiri pet., 4. Heath, Heath, USA 5:57 ena petina.

V vojaških smučarskih tekmah Male antante, ki so se v nedeljo zaključile v Frenstatu na Češko-slovaškem, je v štafetnem teku na 50 km zmagala Češko-slovaška v času 4:37:52, drugo mesto je zasedla Jugoslavija v času 4:43:25, na tretjem, oziroma zadnjem mestu pa je Romunija v času 5:25.

POMLADNI LIPSKI SEJEM 1937

ZAČETEK 28. FEBRUARJA

60% popusta na vozovnicah nemških železnice
znatni popusti na železnica drugih držav

Vsa pojasnila daje ta častna zastopnika:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Tyrševa c. 33 — Tel. 27-62
JOŽEF BEZJAK, MARIBOR, Gosposka ul. 25 — Tel. 20-97
in ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA, BEOGRAD,
Knez Mihajlova 33/1 — Telefon 24311

KULTURNI OBZORNIK

Svetovna revolucija

Sponin in razmišljanja T. G. Masaryka.

Končno smo v slovenskem prevodu dobili znamenito Masarykovo knjigo, ki bo zmerom ostala ena najlepših pribevanj težkih in požrtvovalnih borb za svobodo narodov, zlasti slovanskih iz bivše Avstro-Ogrske. Masarykova »Svetovna revolucija« je zgodovinski dokument, ki ima med drugimi političnimi spomini evropskih ljudi sovrsno mesto radi avtorjevega osebnega sodelovanja v dogodkih, kjer je Masaryk imel celo vodilno vlogo in prvo iniciativo. Tu lahko razberemo, koliko mnogovrstnih sil in momentov odloča v celotnem sklopu vsakega narodnega vprašanja, kako prihajajo in udarjajo na dan posebni interesi v obliki diplomatskih potez, kako so vse države med seboj povezane z načrti, sovražnimi in prijateljskimi, kdo vse ima besedo, kadar si kak narod hoče ustvariti samolastno svobodno življenje. »Svetovna revolucija« je obraz sveta za časa svetovne vojne, osvetlen z osrednjo mislijo češko-slovaške osvoboditve, gledan ob Masarykovi osebni prisotnosti in z njegovim lastnim poznanjem zahtev. Masarykovo pripovedovanje je živo in teče kakor reka, njegova misel zajema v širini, črpa iz dogodkov in duha, iz politike, iz modroslovne in lepe književnosti, s težnjo, da strne pred nami bistvo in jedro stvari. Kdor bo med nami prebral Masarykove spomine, bo mnogo bolj razumel tudi začetke naše nove politične usode.

Knjiga družji kroniko z idejnim ozadjem, naštevajo zgodbe in dejstva ter navaja razloge in motive, v katerih so pogojeni. Zato ne kaže samo potekov v zunanjem svetu, temveč je obenem veren odraz velikega Masarykovega duha, ki ob svojem ogromnem znanju izpričuje lastno prodorno silo v spoznavanju in etiko še zmerom krščanskega humanista in sprejemanju in urejanju odnošajev med ljudmi in narodi. Masaryk se je poglobil v miselne in umetnostne značilnosti predvsem zapadnih narodov, Angležev, Francozov — pa tudi Italijanov. Tako najdemo v njegovi knjigi svojevrstno sintezo zapadno-evropskega duha, kakor se loči po narodnostnih posebnostih, po idejnih tokovih, in v kolikor je enoten radi svoje skupne usode in njenih ciljev. S takšnim obzorjem je avstro-ogrski emigrant Masaryk pripravil revolucijo za rešitev svojega naroda in uveljavljenje demokratičnih načel v mednarodnem in narodnem življenju. Zato si je mogel poiskati in najti prijateljev na tujih, več ali manj egoističnih tleh, in zbuditi zanimanje v Parizu in Londonu in drugod za splošno in posebno želje Čehov in Slovkov. Masaryk in njegovo politično šolo odlikuje trezno in jasno realistično gledanje, ki je v veliki meri pripomoglo političnim uspehom in ugodnim rešitvam. Masaryk pozna vse instrumente javnega dela in se jih je tudi z veliko spretnostjo posluževal. Predaval je in pisal, iskal osebnih stikov, vršil propagando in pobijal protipropagando, poznal moč časnikarstva in se je posluževal, predvsem pa oskrbel materialni, denarni temelj svojega delovanja.

Začudenje vzbuja Masarykov suvereni pogled na zapletenost evropskih dogodkov po frontah in političnih centralah, njegovo prisotnost na pravem mestu in ob pravem času. Ob njegovih zapiskih potujemo prav za prav čez ves svet in povsod spoznavamo kraje in ljudi. Švica in njena demokracija, Rim, Italija, Anglija, Rusija s propadajočim dvorom in zmedo revolucije, Tokio, Washington. Povsod služi njegova misel češki in slovaški domovini in zraven pomaga južnim Slovanom in njihovi osvobodilni borbi. Mnogo znanih in nepravilnih imen najdemo v teh spominih in precejšen del naše mlade zgodovine je v njih, kjer je bil Masaryk v pomoč s svojim izkustvom in pomirjeval spore z večim ali manjšim uspehom. Za nas so posebno zanimiva tudi ona poglavja, ki govorijo o slovanski vzajemnosti.

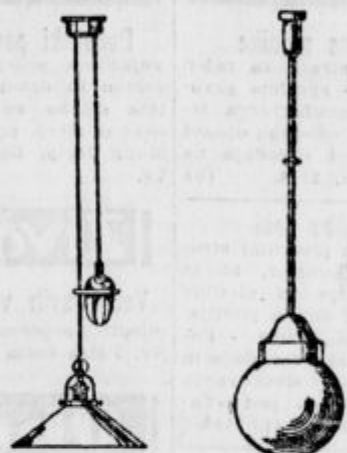
Masarykova »Svetovna revolucija«, ki jo je založila »Naša založba« v Ljubljani in jo je prevedel Ferdo Kozak, obsega deset poglavij na 500 straneh in jo končuje avtorjevo mišljenje in razmišljanje o demokraciji in humaniteti. Tu nam Masaryk odkriva svoje nazore tudi glede

cerkve in verstva, kjer razmotriva o njih s državnikega in filozofskega stališča, ter poskuša na svoj način urediti zgodovinsko nasprotje češke reformacije in katolicizma. — Ni pa treba nobenih posebnih besed o pomembnosti tega dela in njegovi važnosti za izobrazbo.

Pomoč gluhomu mladini je naslov drobni brošurici, ki jo je napisal Vilko Mazi, strokovni učitelj v gluhošolstvu. Na kratko nam opiše gluhošolskega otroka ter nam razlaga pouk v takem zavodu, kjer po trdem trudu vsaj razumejo s časom nesrečne otroke. Avtor opozarja nadalje na potrebe ljubljanske gluhošolnice, govori o namenih podpornega društva za gluhošolsko mladino in daje kratek pregled dosedanjega dela na tem polju.

»Paradentozer« je periodski časopis društva »Arpa jugoslavica«, ki ga urejuje odbor, v katerem so: doc. dr. Ivan Matko, šef kirurg. zavoda dr. Ivo Pirc in zobozdravnik dr. Juraj Kallay, vsi v Ljubljani.

»Deviška zemlja« — v sobotnem poročilu ima biti mesto »ambiciozne nadarjenosti« pravilno: »ambiciozne narejenosti«.

21-4 Kuhinjska potezna svetilka z opalnim senčnikom . . . Din 45.-

21-2 Viseča svetilka, belo emailirana posebno primerna za kuhinje, predsobe itd. . . » 85.-

Najboljša prilika za nakup. Zahtevajte takoj brezplačen cenik

Belega tedna

od trgovske hiše

Kastner & Ohler
Zagreb.

Dobro urejena parna opekarna

ležeča na postaji glavne proge
Beograd — Zagreb
se prodaja pod zelo ugodnimi pogoji.
Pismena vprašanja je poslati pod 45311 na
PUBLICITAS D. D. Zagreb, Illica 9.

Barclay:

46

Rožni venec

Roman.

»Zakaj dražite gospodično Gray vedno radi njene postave, doktor?« se je skoro vznemirjal Dalmain. »Uverjen sem, da ni tako majhna in suha, da bi zbu-jala pozornost.«

»Ako vam je ljubše, jo bom zanaprej dražil z njeno velikostjo,« je dejal zdravnik in navihano pomežiknil proti Jani, ki je v vsej svoji obilnosti stala pri oknu in grajaše motrila malega škota.

»Najljubše bi mi bilo, da bi nikoli ne cicali na njeno postavo,« je dejal Garth malo osorno, toda dostavil takoj prijazneje: »Veste, meni je gospodična Gray ljuba, zvesta vodnica! Sprva sem si skušal ustvariti o njej neko podobo, a se mi ni hotelo prav posrečiti — in tako se omejujem zdaj na to, da se okoriščam z njenimi prekrasnimi lastnostmi, opušam pa vse, česar vendar ne morem prav dojeti. Ali niste še nikoli pomislili, da je ona edina oseba, ki se giblje neprestano v moji bližini, pa je še vendar nikdar nisem videl; čujem samo njen glas, a ne morem mu dati postave. Ščasoma se bo nabralo gotovo več takih glasov, za sedaj je njen edini.«

Doktor Rob je zasledil medtem pismo s tulim žigom.

»Oho,« je zaklical, »piramide? Egiptovski žig? Zanimivo. Ali imate tudi tam doli prijatelje, gospod Dalmain?«

»Pismo je iz Kaira,« je odgovoril Garth, »mislim pa, da je pisateljica — gospodična Champion — zdaj že nekje drugje.«

Doktor Rob si je začel sukati brke in zamišljeno strmeti v pismo. »Champion?« je ponovil. »Ime ni posebno razširjeno. Ali je dopisnica nazadnje celo gospodična Jana Champion?«

»Prav ona mi piše,« je osupnil Garth. »Ali poznate to damo?« In glas mu je zadržtel.

»Seveda,« je dejal zdravnik počasi in preudarno. »Poznam njen obraz in glas, njeno postavo in njen značaj. Vem, kakšna je doma, in kakšna daleč proč od svoje domovine. Videl sem jo v ognju, česar ne more o sebi trditi mnogo njenih znancev. Enega pa doslej nisem poznal — njene pisave. Ali si smem nekoliko bližje ogledati to kuverto?«

Drzni mali škot se je obrnil vprašujoče proti oknu, kjer je stala sestra Rožamarija, toda njegovo premeteno zročje oko je zagledalo samo širok moder hrbet. Sestra Rožamarija je bila menda vsa zatopljena samo v razgled tam zunaj. Zato se je zdravnik obrnil spet h Garthu, ki je molče priklimal; na obrazu se mu je očitno bralo, da bi rad čul še več, ne da bi mu bilo treba spraševati.

Doktor Mackenzie je segel po kuverti in pazno motril pisavo. »Da, prav značilna je — jasna in odločna kakor oseba sama. Da, da, mladi moj prijatelj, to je redka ženska, in če je vaša prijateljica, utegneta ob njej zlahka pogrešati marsikaj drugega.«

Garthova blede, shujšana lica je zalila rahla rdečica. Kako pogosto je koprnel, da bi v svoji trdi temi čul le besedo o njej, ki se je gibala v življenju luči. In stari Rob bi mu bil mogel praviti o njej, če bi bil on le vedel, da jo pozna. Proti Brandu je moral biti zelo oprezen, da ne bi izdal svoje in njene skrivnosti; pri Robu in sestri Rožamariji se mu ni bilo treba tajiti.

»Kdaj in kje?« je vprašal.

»O prav rad vam povem svojo in njeno zgodbo, če so vam vojne zgodbe všeč. Z gospodično Jano Champion sem se bil seznanil namreč v vojski, v burski doli v Afriki. Jaz sem služil prostovoljno, da bi si nabiral izkušenj v kirurgiji, ona je bila bolniška strežnica — strežnica pravega izbora — ne izmed tistih, ki s kolonjsko vodo prepojenimi čipkastimi robci otirajo obraze, katere je bil že prej umil sanitejec, in ki najmilostljivejše kramljava z okrevajočimi, pa se plašno ogibljuje umirajočih in mrtvih. Tega bi Jani res ne mogel nihče očitati, kakor tudi ne drugim sestram v njeni bolnišnici, zakaj gospodična Champion je vodila bolnišnico, in mirno smem reči, da je svoje ljudi znala držati v redu. Zdravniki in sanitelji so jo spoštovali v najvišji meri. In kaj šele razjenci! Prenekateri mladeniči, ki se je daleč od domovine in svojih ljudi poslavljali tam doli od življenja, je umrl z nasmehom na ustnicah in z občutkom, da bdi nad njim materino oko, ker so ga objemale roke gospodične Champion, in mu je glava počivala na njenem srcu. Nikoli ne bom pozabil, kako je znala govoriti z ubogimi fanti. Kdor bi jo slišal oštevati može in žene, ki so zanemarjali svoje delo, in bi jo hip nato čul govoriti s težko ranjenim vojakom, bi skoro svojim ušesom ne mogel verjeti. Njeno široko, ljubezni polno srce je moralo pač dostikrat krvaveti, toda bila je vedno pogumna in veselo. Samo enkrat jo je premagalo. Ko je namreč nekoč držala med operacijo čisto mladega fanta v rokah; z zadnjimi sredstvi so mu skušali rešiti življenje. Ko se je pa izkazalo, da je vse zaman in je vojak obležal pred njo nezavesten, se ni mogla več obvladovati: »Doktor... saj je skoro še otrok, in takšno trpljenje in takšna smrt!«

Celotna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižnico
3 vezanih knjig mesečno Din 23.-
Zbirko domačih pisateljev Din 11.-
Zbirko domačih pisateljev Din 9.-
Zbirko mladinskih spisov Din 9.-
JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO * TEL. 22-21 UNION

Nesrečniki I. del

(Les Misérables)

Klasično delo po romanu Viktorja Hugo-ja

Najboljši sodobni filmski dramatik Harry Saur

TEL. 27-30 SLOGA

Sence preteklosti

„HELENA“

LUISE ULLRICH — GUSTAV DIESSL

TEL. 21-24 MATICA

Premiera klasičnega dela po romanu Viktorja Hugo-ja

Nesrečniki II. del

(Les Misérables)

v glavni vlogi najboljši sodobni filmski dramatik HARRY SAUR

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službo dobe

Agilne potnike

za obisk strank za rajon Jesenice - sprejme prvo vrstna manufakturna trgovina. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Prodaja na obroke« št. 2400. (b)

Službo dobi

okroglim pletilnim strojem ključavničar, ki bi imel veselje za pletilne stroje, ali dobra pletilja, vajena vsega dela. - Ponudbe z zahtevki plače in dosedanjega službovanja upravi »Slov.« pod »Takojšen nastop« št. 2406. (b)

Podjetje v Ljubljani

išče uslužbenca z akademsko izobrazbo. Znanje francosčine, nemščine in arhitekturne je obvezno. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Samostojen« št. 2407. (b)

Mizarske pomočnike

sprejme Jurij Kobale, Sl. Bistrica. (b)

Vrtnarja

samca, povsem izveščnega, išče moč za takoj. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Wilsonia« št. 2433, Bled II. (b)

Perfektna kuharica

samostojna gospodinja, stara 30 do 40 let, dobi mesto v odlični hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2418. (b)

Auto-motor

Tovorni diesel-avto

2-3 tonski, malo rabljen, kupim. — Simon Weiss, Sombor. (f)

Denar

Denar — vsota vladar! Le plačaj par oglasov, pa kmalu si boš časov lažje tebi kar.

Posojila dajemo

v gotovini in blagovnih bonih. — Hermes, Zagreb, Masarykova ulica 11. d

40.000 Din posojila

lažem za dobo 2 let proti primernemu obrestovanju. Kot varščina se založi hranilna knjižica zanesljivega denarnega zavoda in da dobro poročilo. Za protiuslugo prekrbim službo v pisarni, ki bi se lahko nastopila s 1. 9. t. l. event. tudi prej. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »S 13« št. 2191. (d)

Al. Planinšek,

koncesionirana trg. agencija v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani — Beethovnova ulica 14-1. Telefon 35-10 — vnovči vloge denarnih zavodov najboljša, takoj v gotovini, vedno najkulantnejše. Vse informacije brezplačno. (d)

Kupimo

Stare auto-gume

kupujem stalno v vseh dimenzijah po najvišjih cenah. Ivan Prešeren — Kranj. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Prodamo

Tri nemške kvalitetne znamke:

»KAPPEL« pisalni stroji »LOEWE« radio aparati »MUNDLOS« šivalni stroji

Generalno zastopstvo: KLEINDIENST & POSCH Maribor, Aleksandrova 44

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Orehova jedra

la., čiščena, in pristen trčan cvetlični med nudi za takojšnjo dobavo po najnižji ceni J. Menart, trgovca, Domžale. (l)

Automatične

hladilne stroje

»JUHLAD«

proizvaja G. F. SCHNEITER, tovarna strojev, Škofja Loka, Dravska banovina. Solidne cene. Prvovrstne reference.

Cviček

pravi, dolenski, dobite v Centralni vinarni v Ljubljani. (d)

Prodaj

kompletno trgovsko opremo: police, pulte itd., primerne za en večji ali dva manjša lokala, vse v najboljšem stanju. Cena zelo ugodna. Ponudbe na: Franc Popmajer — Šmarje pri Jelšah. (l)

Sackovi plugi

in nadomestni deli.

Glavna zaloga! Ivan Vizovišek ZALEC

Nugavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Kari Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l) ki zna šivati, išče zaposlovanje.

Najboljši trboveljski premog

brez prahu nudi

I. Pogačnik trgovina s kurivom, Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-59

Sveža jajca

zajamčena, debela, zaboj 720 kom. 360 Din; la jedra, bela, 5 kg 78 Din, franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Težek voz (Halbbreiter)

v zelo dobrem stanju — ugodno prodam. — Maks Kranjc, Ruše 61. (l)

SOBE

Lepo opremljeno sobo

sončno, v bližini banovine in obrtne šole, oddam boljši oseb. — Uporaba kopalnice. Diabetičar tudi hrano. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2412. (s)

Brezplačno

takoj oddam lepo sobo in zajtrk dijaku višjih sol, ki bi bil pripravljen počevati domačo hčerko. — Rifelj, Ipavčeva ulica 2, mestne hiše. (s)

Razno

Gospodična

išče vso oskrbo pri dobri družini. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mirna« št. 2417. (z)

Posestva

Več stavbnih parcel

prodajam pod ugodnimi pogoji. Pojasnila se dobe: Vižmarje 59. (p)

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Posestvo

z gospodsko hišo in vsemi vrstami poljedelstva, kupim na bivšem štajerskem. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Najmanj 20 johov« št. 2390. (p)

Vogalni parceli

ob Opekarški cesti ugodno prodaj Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. (p)

Hiša v Laškem

v sredini mesta, z 1400 m² velikim vrtom — takoj ugodno prodam. Ponudbe na naslov: Celestina Confidenti, Celje, Zavodna. Posredovalci izključeni. (p)

Hiša z elektriko

pripravna za trgovino ali gostilno, blizu nove teletilne tovarne, napredaj za 38.000 Din. — Kerner, Vitanje 73. (p)

Prodaj

stavbne parcele, center, za trinadstropno hišo po 850 in 650 Din za m² (vogalna hiša). Rožna dolina od 75 Din naprej; ob novi gimnaziji od 110 Din naprej, pri sv. Jožefu od 270 Din naprej; v Štepanji vasi od 20 Din naprej; Vižmarje od 8 D. naprej. Komplex ob Linhartovi ulici, ca. 800 m² Din 22 za m². Realitetna pisarna Kunaver Ludvik, Rimska cesta 6, Ljubljana. (p)

Meteor pade z neba

36.

Hvala lepa — na svidenju!

»Zdaj pa že vidim, da si res orjak!« je pohvalno rekel Tinček, ko je Gorila položil meteor na splav. »Škorpiljon je že vedel, čemu te je najel.«

Te pohvalne besede so bile Gorili na vso moč všeč. Ponosno je dvignil glavo in nekaj zadovoljno zabundal predse.

»Zdaj pa naprej!« je zapovedal Tinček in se oprl ob leseni drog.

Splav se je začel počasi pomikati proti sredini reke. »No, ta pustolovščina nama pa ni kdo ve kaj koristila!« je s čemernim obrazom rekel Gorila.

»Počakaj, počakaj, saj še ni vseh dni konec!« je odgovoril škorpiljon. »Preden pripeljejo meteor do cilja, se še marsikaj lahko pripeti.«

Mestno poglavarstvo mariborsko.

X. Štev. 1981/402-1937.

Razpis licitacije.

Maribor, 12. februarja 1937.

RAZGLAS O LICITACIJI

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje za preureditev naprave za centralno kurjavo v zgradbi carinske pošte v Mariboru

III. javno pismeno ponudbeno licitacijo

v skrajšanem roku 10 dni

na dan 8. marca 1937 ob 11. uri

v prostorih mestnega gradbenega urada v Mariboru, Frančiškanska ulica št. 8, soba št. 3. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih, ki morajo biti večji od 3% (tudi z besedami) na vsoto uradnega proračuna, ki znaša Din 167.198.70.

Ponudbe je kolekovati po § 9. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Služb. Nov. br. 70/XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

MESTNO POGLAVARSTVO MARIBORSKO,

dne 12. februarja 1937.

Potrji neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, za vedno zatisnila svoje mile oči dne 16. februarja naša nadvse ljubljena soproga, mamica, hčerka, nečakinja, snaha, svakinja, tela itd., gospa

Draga Beloglavec

roj. Krajnc

učiteljica in pesnica v St. Vidu pri Ptuj

Pogreb bo v četrtek, dne 18. februarja 1937 ob štirih popoldne v Mariboru na pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 19. febr. ob sedmih zjutraj v župni cerkvi sv. Magdalene.

St. Vid pri Ptuj, Maribor, dne 16. februarja 1937.

Maks, šolski upravitelj, soprog; Danilo, sinček; rodbini Krajnc in Beloglavec.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam žalostno vest, da me je danes za vedno zapustila, previdena s tolažili svete vere, moja nadvse ljubljena soproga, sestra, teta, gospa

Marija Kos

roj. Čerin

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 18. februarja 1937 ob treh popoldne iz hiše žalosti Savlje št. 5 na pokopališču k Sv. Juriju v Stožice.

Savlje, dne 16. februarja 1937.

Zalujoči soprog Kos Lovro in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

Dotrpela je najina zlata in nenadomestljiva soproga, oziroma mamica, gospa

Olga Medved roj. Jonke

soproga vodje zemljiške knjige in učiteljica v p.

Na njeno zadnjo pot jo spremimo v četrtek, dne 18. februarja 1937 ob štirih popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1937.

Žalosti strta Joško, soprog in stud. med. Artur, sin — ter ostalo sorodstvo.